

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2010. gada 27. oktobrī*

Lieta T-24/05

Alliance One International, Inc., agrāk — *Standard Commercial Corp.*, Denvila,
Virdžīnija (ASV),

Standard Commercial Tobacco Co., Inc., Vilsona, Ziemeļkarolīna (ASV),

Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd., Vaduca (Lihtenšteina),

ko sākotnēji pārstāvēja M. Odriocola Alēns [*M. Odriozola Alén*], M. Maranjona Ermoso [*M. Marañon Hermoso*] un A. Emšs [*A. Emch*], pēc tam M. Odriocola Alēns, M. Barrantesa Diasa [*M. Barrantes Diaz*] un A. Žoao Vide [*A. João Vide*], advokāti,

prasītāji,

* Tiesvedības valoda — angļu.

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv F. Kastiljo de la Tore [*F. Castillo de la Torre*] un E. Žipinī Furnjē [*É. Gippini Fournier*], pārstāvji,

atbildētāja,

par lūgumu atcelt Komisijas 2004. gada 20. oktobra Lēmumu C(2004) 4030, galīgā redakcija, saistībā ar EK līguma 81. panta 1. punktā izklāstīto procesu [EKL 81. panta piemērošanas procedūru] (Lieta COMP/C.38.238/B.2 — Jēltabaka — Spānija).

VISPĀRĒJĀ TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs O. Čūcs [*O. Czućz*], tiesneši I. Labucka un K. O'Higinss [*K. O'Higgins*] (referents),

sekretāre K. Kanca [*C. Kantza*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 17. jūnija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1. Prasītāji un administratīvā procedūra

- 1 *World Wide Tobacco España, SA* (turpmāk tekstā — “*WWTE*”) ir viens no četriem jēltabakas pirmapstrādes uzņēmumiem Spānijā (turpmāk tekstā — “apstrādātāji” vai “Spānijas apstrādātāji”).
- 2 Trīs pārējie Spānijas apstrādātāji ir šādi: *Compañía española de tabaco en rama, SA* (turpmāk tekstā — “*Cetarsa*”), *Agroexpansión, SA*, un *Tabacos Españoles, SL* (turpmāk tekstā — “*Taes*”).
- 3 Laikā no 1995. gada līdz 1998. gada 5. maijam divas trešdaļas *WWTE* kapitāla piederēja *Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd* (turpmāk tekstā — “*TCLT*”), 100 % *Standard Commercial Tobacco Co., Inc.* (turpmāk tekstā — “*SCTC*”) meitas uzņēmumam, kas pats ir 100 % meitas uzņēmums daudznacionālai ASV sabiedrībai *Standard*

Commercial Corp. (turpmāk tekstā — “SCC”). Viena trešdaļa palika *WWTE* prezidentam un diviem viņa ģimenes locekļiem.

- 4 *TCLT* 1998. gada 5. maijā palielināja savu dalību *WWTE* kapitālā līdz 86,94 %, pārējās daļas īpašumā saglabāja *WWTE* (9,73 %) un kāda fiziska persona (3,33 %). *WWTE* 1998. gada oktobrī iegādājās akcijas no šīs pēdējās minētās personas un *SCC* ieguva tiešo dalību 0,04 % apmērā *WWTE* kapitālā. *TCLT* un *SCC* 1999. gada maijā palielināja savu dalību *WWTE* kapitālā līdz attiecīgi 89,64 % un 0,05 %, pārējo daļu saglabājot *WWTE* īpašumā.
- 5 *SCC*, *SCTC* un *TCLT* ir prasītāji šajā lietā. Turpmāk būs norāde uz sabiedrību grupu, kurai tie pieder, ar vārdiem “*Standard* grupa”.
- 6 Eiropas Kopienu Komisija, kuras rīcībā bija informācija, ka Spānijas jēltabakas apstrādātāji un ražotāji esot pārkāpuši EKL 81. panta noteikumus, 2001. gada 3. un 4. oktobrī veica pārbaudes saskaņā ar Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 — Pirmās regulas par [EKL 81.] un [EKL 82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) — 14. pantu triju šo apstrādātāju, proti, *Cetarsa*, *Agroexpansión* un *WWTE*, kā arī *Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco* (turpmāk tekstā — “*Anetab*”) telpās.
- 7 Komisija 2001. gada 3. oktobrī veica pārbaudes arī *Maison des métiers du tabac* un Eiropas Tabakas apstrādātāju federācijas telpās, kā arī *Federación nacional de cultivadores de tabaco* (turpmāk tekstā — “*FNCT*”) telpās 2001. gada 5. oktobrī.

- 8 2002. gada janvārī un februārī apstrādātāji un *Anetab* nosūtīja Komisijai informāciju. Pēc tam, pamatojoties uz Regulas Nr. 17 11. pantu, Komisija tiem, kā arī *FNCT* nosūtīja vairākus informācijas pieprasījumus. Tā lūdza informāciju arī no Spānijas Lauksaimniecības, zvejas un pārtikas ministrijas par Spānijas tiesisko regulējumu lauksaimniecības preču jomā.
- 9 2003. gada 11. decembrī Komisija uzsāka procedūru, kas ir šīs lietas pamatā, un pieņēma paziņojumu par iebildumiem, ko tā adresēja 20 uzņēmumiem un asociācijām, tostarp Spānijas apstrādātājiem *Anetab*, *FNCT*, prasītājiem un *Deltafina SpA*. *Deltafina* ir Itālijas sabiedrība, kuras galvenā darbība ir jēltabakas pirmapstrāde un apstrādātās tabakas tirdzniecība. Tā pieder tai pašai grupai, kurai pieder *Taes*, proti, tai, kuru vada ASV sabiedrība *Universal Corp*.
- 10 Attiecīgajiem uzņēmumiem un asociācijām bija piekļuve Komisijas izmeklēšanas lietas materiāliem *CD-ROM* kopijas veidā, kas tiem tika nosūtīta, un tie nosūtīja rakstveida apsvērumus, atbildot uz Komisijas norādītajiem iebildumiem.
- 11 2004. gada 29. martā notika uzklauššana.
- 12 Pēc konsultācijām ar Konkurences ierobežojumu un monopoluzņēmumu padomdevēju komiteju un ņemot vērā uzklauššanas amatpersonas galīgo ziņojumu, 2004. gada 20. oktobrī Komisija pieņēma Lēmumu C(2004) 4030, galīgā redakcija, saistībā ar EK līguma 81. panta 1. punktā izklāstīto procesu [par EKL 81. panta piemērošanas procedūru] (Lieta COMP/C.38.238/B.2 — Jēltabaka — Spānija) (turpmāk tekstā — “apstrīdētais lēmums”), kura kopsavilkums publicēts 2007. gada 19. aprīļa *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 102, 14. lpp.).

2. Apstrīdētais lēmums

- 13 Apstrīdētais lēmums skar divas noslēgtas un Spānijas jēltabakas tirgū īstenotas horizontālas aizliegtās vienošanās.
- 14 Pirmās aizliegtās vienošanās, kurā piedalījās apstrādātāji un *Deltafina*, priekšmets bija katru gadu laikposmā no 1996. līdz 2001. gadam noteikt (maksimālās) vidējās piegādes cenas visiem jēltabakas veidiem un savstarpēji sadalīt visus jebkuras šķirnes jēltabakas daudzumus, ko katrs apstrādātājs var iegādāties no ražotājiem (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 74.–76. un 276. apsvērumu). No 1999. līdz 2001. gadam apstrādātāji un *Deltafina* arī savstarpēji vienojās par cenu robežām katrai jēltabakas šķirnei atkarībā kvalitātes, kā tas norādīts “audzēšanas līgumu” pielikumos ietvertajās shēmās, un piemērojamiem papildnosacījumiem, proti, vidējām minimālajām cenām katram ražotājam un katrai ražotāju grupai (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 77.–83. un 276. apsvērumu).
- 15 Šī sprieduma 14. punktā aprakstītā aizliegtā vienošanās turpmāk tiks norādīta ar vārdiem “apstrādātāju aizliegtā vienošanās”.
- 16 Otrā apstrīdētajā lēmumā norādītā aizliegtā vienošanās attiecas uz trīs Spānijas lauksaimniecības savienībām, proti, *Asociación agraria de jóvenes agricultores* (turpmāk tekstā — “ASAJA”), *Unión de pequeños agricultores* (turpmāk tekstā — “UPA”) un *Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos* (turpmāk tekstā — “COAG”), kā arī *Confederación de cooperativas agrarias de España* (turpmāk tekstā — “CCAE”). Šīs aizliegtās vienošanās mērķis bija katru gadu laikposmā no 1996. līdz 2001. gadam noteikt cenu robežas katrai jēltabakas šķirnei pēc kvalitātes, kā tas norādīts “audzēšanas līgumu” pielikumos ietvertajās shēmās, un piemērojamos papildnosacījumus (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 77.–83. un 277. apsvērumu).

- 17 Šī sprieduma 16. punktā aprakstītā aizliegtā vienošanās turpmāk tiks norādīta ar vārdiem “ražotāju pārstāvju aizliegtā vienošanās”.
- 18 Apstrīdētajā lēmumā Komisija uzskata, ka katra šī aizliegtā vienošanās ir EKL 81. panta 1. punkta vienots un turpināts pārkāpums (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 275.–277. apsvērumu).
- 19 Šī lēmuma 1. pantā atbildību par apstrādātāju aizliegto vienošanos tā piedēvē Spānijas apstrādātājiem, *Deltafina*, *Dimon Inc.* — grupas, pie kuras pieder *Agroexpansión*, mātes sabiedrībai — un prasītājiem un ražotāju pārstāvju aizliegto vienošanos — *ASAJA*, *UPA*, *COAG* un *CCAE* (turpmāk tekstā visas kopā — “ražotāju pārstāvji”).
- 20 Apstrīdētā lēmuma 2. pantā Komisija liek šiem uzņēmumiem un ražotāju pārstāvjiem nekavējoties izbeigt, ja tie to jau nav izdarījuši, 1. pantā minētos pārkāpumus un atturēties no jebkādas ierobežojošas darbības, kam ir tāds pats vai līdzīgs mērķis vai sekas.
- 21 Apstrīdētā lēmuma 3. pantā tika noteikti šādi naudas sodi:

— *Deltafina*: EUR 11 880 000;

— *Cetarsa*: EUR 3 631 500;

3. Apstrīdētā lēmuma adresāti

- 23 Apstrīdētā lēmuma 2.4. punkts ir veltīts jautājumam par adresātiem (apstrīdētā lēmuma 357.–400. apsvērums).
- 24 Vispirms Komisija tajā norāda, ka ir konstatēts, ka Spānijas apstrādātāji un *Deltafina* ir tieši piedalījušies apstrādātāju aizliegtajā vienošanās un *ASAJA*, *UPA*, *COAG* un *CCAE* — ražotāju aizliegtajā vienošanās, kādēļ katram no šiem uzņēmumiem un asociācijām “tiek prasīts uzņemties atbildību par pārkāpumu un tādējādi [tie] ir [apstrīdētā lēmuma] adresāti” (apstrīdētā lēmuma 357. un 358. apsvērums). Šī lēmuma 359.–369. apsvērumā tā konkrētāk novērtēja *Deltafina* lomu apstrādātāju aizliegtajā vienošanās.
- 25 Pēc tam Komisija pārbauda jautājumu par mātes sabiedrības vainojamību meitas sabiedrības prettiesiskā rīcībā, norādot, ka šajā lietā tā iespējama trijos gadījumos — *Agroexpansión*, *WWTE* un *Taes* gadījumā (apstrīdētā lēmuma 370.–400. apsvērums).
- 26 Šajā ziņā, pirmkārt, Komisija atgādina principus, kuri, pēc tās domām, ir piemērojami šajā jautājumā (apstrīdētā lēmuma 371.–374. apsvērums).
- 27 Konkrētāk, tā izklāsta:

— lai noteiktu, vai meitas sabiedrības pretlikumīgā rīcībā var tikt vainota mātes sabiedrība, ir jākonstatē, ka pirmā minētā “pati nenosaka savu rīcību

tirgū, bet galvenokārt piemēro mātes sabiedrības noteiktos norādījumus” (Tiesas 1972. gada 14. jūlija spriedums lietā 48/69 *ICI/Komisija, Recueil*, 619. lpp., 132. un 133. punkts);

- saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja mātes sabiedrībai pilnībā pieder tās meitas sabiedrības kapitāldaļas, var uzskatīt, ka mātes sabiedrībai ir bijusi izšķiroša ietekme uz tās meitas sabiedrības rīcību (Tiesas 1983. gada 25. oktobra spriedums lietā 107/82 *AEG-Telefunken/Komisija, Recueil*, 3151. lpp., 50. punkts, un 2000. gada 16. novembra spriedums lietā C-286/98 P *Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija, Recueil*, I-9925. lpp., 29. punkts; Pirmās instances tiesas 1999. gada 20. aprīļa spriedums apvienotajās lietās T-305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij u.c./Komisija*, saukts “PVC II”, *Recueil*, II-931. lpp., 961. un 984. punkts);

- šo pieņēmumu var apstiprināt ar “konkrēto lietu īpašiem faktoriem”;

- meitas sabiedrību, kuras netiek 100% kontrolētas, gadījumos mātes sabiedrība var, kā uzskata Tiesa, ietekmēt savas meitas sabiedrības politiku, ja pārkāpuma izdarīšanas brīdī tai pieder lielākā daļa meitas sabiedrības kapitāla (iepriekš minētais spriedums lietā *ICI/Komisija*, 136. punkts) vai ja tā ir “nepārtraukti” informēta par šīs meitas sabiedrības darbībām un tā tieši nosaka tās rīcību (iepriekš minētais spriedums lietā *AEG-Telefunken/Komisija*, 52. punkts);

- saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uzņēmuma jēdziens, ievietots konkurences tiesību kontekstā, ir jāsaprot kā tāds, kas apzīmē ekonomisku vienību pat tad, ja no juridiskā viedokļa šo ekonomisko vienību veido vairākas fiziskas vai juridiskas personas (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-9/99

HFB u.c./Komisija, Recueil, II-1487. lpp., 66. punkts, kurā ir atsauce uz Tiesas 1984. gada 12. jūlija spriedumu lietā 170/83 *Hydrotherm Gerätebau, Recueil*, 2999. lpp., 11. punkts).

²⁸ Otrkārt, pirms detalizētākas *Agroexpansión*, kā arī *WWTE* gadījumu pārbaudes Komisija norāda apstrīdētā lēmuma 375. apsvērumā:

“Šajā lietā trīs no četriem Spānijas jēltabakas apstrādātājiem ir ASV daudznacionālu sabiedrību kontrolē (100 % vai 90 %). Turklāt ir citi faktori, kas apstiprina pieņēmumu, ka par *Agroexpansión* un *WWTE* rīcību ir atbildīga[s] to mātes sabiedrība[s]. Šajā gadījumā abas sabiedrības — mātes sabiedrība un tās meitas sabiedrība — ir jāuzskata par solidāri atbildīgām par [...] [apstrīdētajā] lēmumā konstatētajiem pārkāpumiem.”

²⁹ Apstrīdētā lēmuma 376. apsvērumā Komisija piebilst:

“[Savukārt] pēc paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas un pušu uzklauššanas izrādījās, ka pierādījumi lietas materiālos nevarēja pamatot līdzīgu secinājumu attiecībā uz *Universal* [...] un *Universal Leaf* [*Tobacco Co. Inc.*] dalību *Taes* un *Deltafina*. Neņemot vērā strukturālo saistību starp mātes sabiedrībām un to meitas sabiedrībām, lietas materiālos nav nekādu norāžu par *Universal* [...] un *Universal Leaf* būtisku dalību [apstrīdētajā lēmumā] pārbaudītajos faktos. Nebūtu pareizi tās uzskatīt par lēmuma adresātēm šajā lietā. Šis pats secinājums attiecas *a fortiori* uz *Intabex* [*Netherlands BV*], jo tās 100 % dalība *Agroexpansión* bija tikai finansiāla.”

30 Apstrīdētā lēmuma 377.–386. apsvērumā Komisija aplūko *Agroexpansi3n* gadījumu. Tā arī norāda, ka kopš 1997. gada otrā pusgada šo sabiedrību pilnībā kontrolēja *Dimon* ar tās 100% meitas sabiedrību *Intabex Netherlands BV* (turpmāk tekstā — “*Intabex*”). No tā Komisija secina, ka ir leģitīmi prezumēt, ka vismaz no tā brīža *Dimon* īstenoja noteicošu ietekmi uz *Agroexpansi3n* rīcību. Komisija piebilst, ka citi lietas materiāli — kurus tā apraksta apstrīdētā lēmuma 379. un 380. apsvērumā — apstiprina šo pieņēmumu. Turklāt tā noraida atsevišķus *Dimon* izteiktus iebildumus tās atbildē uz paziņojumu par iebildumiem un it īpaši to, ka tā esot pārkāpusi nediskriminācijas principu, uzskatot to par atbildīgu par tās meitas sabiedrības pārkopjošo rīcību, lai gan tā nav uzskatījusi par atbildīgu *Cetarsa* mātes sabiedrību, proti, *Sociedad estatal de participaciones industriales* (turpmāk tekstā — “*Sepi*”), par tās meitas sabiedrības rīcību. Komisija pamato šo atšķirīgo attieksmi ar to, ka pretēji tam, ko esot apgalvojusi *Dimon*, “[tās] lietas materiālos [...] nav norāžu par tiešu saziņu starp *Cetarsa* un *Sepi* par šīs lietas priekšmetu”, ka “*Sepi* dalība *Cetarsa* šķiet būtībā finansiāla līdzīgi kā saistība starp *Intabex* un *Agroexpansi3n*”, ka *Cetarsa* (atšķirībā no *Agroexpansi3n*) apvieno visas *Sepi* grupas tabakas apstrādes darbības un šī paša iemesla dēļ tā acīmredzami tiek pārvaldīta atsevišķi, un, visbeidzot, ka “*Cetarsa* nav 100% *Sepi* meitas sabiedrība” (apstrīdētā lēmuma 384. apsvērums).

31 Komisija no šī sprieduma 30. punktā izklāstītajiem faktiem secina, ka *Dimon* “kopīgi ar *Agroexpansi3n* jāsauc pie atbildības par pēdējās minētās rīcību, kas [ar apstrīdēto lēmumu] konstatēta laikposmā no 1997. gada otrā pusgada līdz 2001. gada 10. augustam” (apstrīdētā lēmuma 386. apsvērums).

32 Apstrīdētā lēmuma 387.–400. apsvērumā Komisija pārbauda *WWTE* gadījumu.

- 33 Tā uzskata, ka ir nošķirami divi laikposmi, pirmais — no 1995. gada līdz 1998. gada maijam un otrais — no šī pēdējā minētā mēneša līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumam.
- 34 Attiecībā uz pirmo laikposmu Komisija apstrīdētā lēmuma 388.–390. apsvērumā vispirms konstatē:
- divas trešdaļas *WWTE* kapitālā piederēja *SCC*, izmantojot *TCLT*, kas bija *SCT* meitas sabiedrība;
 - pārējais *WWTE* kapitāls piederēja trim fiziskām personām, proti, *WWTE* prezidentam un diviem viņa ģimenes locekļiem;
 - *WWTE* akcionāru kopsapulcē bija nepieciešams to akcionāru pozitīvs balsojums, kuriem piederēja vismaz 75 % kapitāla;
 - *WWTE* valdi veidoja četri locekļi, kurus iecēla akcionāru kopsapulce;
 - divi no šiem locekļiem — tostarp *WWTE* prezidents, kam bija viena izšķirošā balss, — pārstāvēja mazākuma akcionārus;
 - pārējo divi locekļu vidū bija *SCC* viceprezidents, kas atbild par grupas darbību Eiropā, V.;

— *WWTE* valdes lēmumi tika pieņemti ar vienkāršu balsu vairākumu.

35 Apstrīdētā lēmuma 391. apsvērumā Komisija secina no iepriekš minētajiem faktiem, ka pirmajā laikposmā *WWTE* bija ciešā tā prezidenta, viņa ģimenes un *SCC* (izmantojot *SCTC* un *TCLT*) kontrolē.

36 Turklāt šajā pašā apsvērumā tā norāda virkni pierādījumu, kas ir tās lietas materiālos, kas pierādot, ka šajā pašā laikposmā *SCC* “un/vai tās meitas sabiedrības” faktiski ietekmēja *WWTE* rīcību Spānijā.

37 Visbeidzot, apstrīdētā lēmuma 392. apsvērumā Komisija izklāsta, ka, ņemot vērā šos pierādījumus, “ir jāsecina, ka laikā no 1996. gada līdz 1998. gada maijam, lai gan *SCC*, izmantojot savas meitas sabiedrības *TCLT* un *SCTC*, kontrolēja tikai divas trešdaļas *WWTE* kapitāla, tā tomēr bija ieviesusi noteiktus mehānismus, kuri kopumā ļāva tai būt lietas kursā par savas meitas sabiedrības darbībām Spānijā un tādējādi faktiski kontrolēt tās komercpolitiku”.

38 Attiecībā uz otro laikposmu apstrīdētā lēmuma 393.–398. apsvērumā Komisija norāda virkni pierādījumu, kas pierādot, ka no 1998. gada maija *SCC* vai nu tieši, vai izmantojot *SCTC* un *TCLT*, bija ekskluzīva kontrole pār *WWTE* un tā īstenoja izšķirošu ietekmi uz pēdējā minētā komercpolitiku. Šie pierādījumi esot šādi:

— 1998. gada maijā *TCLT* palielināja savu daļību *WWTE* kapitālā līdz 86,94%, pārējais kapitāls piederēja pašam *WWTE* (9,73%) un kādai fiziskai personai (3,33%);

- 1998. gada oktobrī *WWTE* iegādājās pēdējās minētās personas akcijas un *SCC* ieguva tiešu dalību 0,04 % apmērā *WWTE*;

- 1999. gada maijā *TCLT* un *SCC* palielināja savu dalību *WWTE* kapitālā līdz attiecīgi 89,64 % un 0,05 %;

- *WWTE* akcionāru kopsapulces balsošanas noteikumi netika grozīti, tādēļ kopš 1998. gada maija *SCC* kontrolēja lēmumu pieņemšanu šajā dalībnieku kopsapulcē;

- divi *WWTE* valdes locekļi, kas pārstāvēja mazākuma akcionārus, bija demisionējuši un tika aizstāti ar diviem jauniem kopsapulces ieceltiem locekļiem;

- kopš 1998. gada maija *WWTE* valdes lēmumiem bija nepieciešams trīs no četrām tās locekļu balsis “par”;

- kopš 1998. gada V. ir loma audzēšanas līgumu noslēgšanā starp *WWTE* un ražotāju grupējumu;

- *WWTE* 2000. gada “iekšējās kontroles procedūru un sistēmu rokasgrāmātā” (turpmāk tekstā — “*WWTE* rokasgrāmata”) ir norādīts, ka “prezidents kopā ar pārdošanas direktoru ir tieši atbildīgs par [līgumu noslēgšanas procedūru], saņemot iepriekšēju mātes sabiedrības, kas katru gadu martā apstiprina ikgadējo budžetu, atļauju”.

- 39 Apstrīdētā lēmuma 399. apsvērumā Komisija norāda, ka “SCC norādītie argumenti tās atbildē uz paziņojumu par iebildumiem nepamato citu secinājumu šajā sakarā”. Konkrētāk, kā uzskata Komisija, “tās Spānijas meitas sabiedrības vietējās valdes esamība [neatceļ secinājumu, ka] SCC bija noteicoša ietekme uz šo pašu meitas sabiedrību”.
- 40 Ņemot vērā šos dažādos pierādījumus, Komisija secina apstrīdētā lēmuma 400. apsvērumā, ka vismaz kopš 1996. gada “SCC un/vai tās meitas sabiedrības SCTC un TCLT” būtiski ietekmēja WWTE komercpolitiku un ka tādējādi tām ir solidāri jāatbild par pēdējai minētai pārņemto rīcību un tām ir jābūt apstrīdētā lēmuma adresātēm.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

- 41 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] kancelejā iesniegts 2005. gada 21. janvārī, prasītāji cēla šo prasību.
- 42 Tajā pašā dienā WWTE cēla prasību ar mērķi samazināt naudas sodu, kas tam uzlikts ar apstrīdēto lēmumu (lieta T-37/05).
- 43 2005. gada 22. janvārī *Agroexpansión* arī cēla prasību ar mērķi samazināt naudas sodu, kas tai uzlikts ar apstrīdēto lēmumu (lieta T-38/05).

- 44 2005. gada 28. janvārī *Dimon* cēla prasību daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu vai, pakārtoti, samazināt naudas sodu, kas tai uzlikts ar šo lēmumu (lieta T-41/05).
- 45 Ar 2005. gada 1. augustā Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegtu vēstuli prasītāji lūdza apvienot šo lietu ar lietām T-37/05, T-38/05 un T-41/05.
- 46 Ar 2005. gada 7. septembrī Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegtu vēstuli Komisija norādīja Pirmās instances tiesai, ka tā uzskata, ka četru lietu apvienošana neļautu jūtami uzlabot tiesvedības efektivitāti un ka tā atstāj tiesas ziņā lemt, vai ir apmierināms lūgums apvienot lietas.
- 47 Pirmās instances tiesa šo lūgumu apvienot lietas neapmierināja.
- 48 Saskaņā ar tiesneša referenta ziņojumu Pirmās instances tiesa (ceturtā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu un Reglamenta 64. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros aicināja Komisiju iesniegt dokumentu un atbildēt uz konkrētiem jautājumiem. Komisija šos lūgumus izpildīja noteiktajā termiņā.
- 49 Tika uzklausi lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva 2009. gada 17. jūnija tiesas sēdē.

50 Prasītāji lūdz Vispārējo tiesu:

- atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas uz tiem attiecas;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

51 Komisija lūdz Vispārējo tiesu:

- noraidīt prasību;
- piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

52 Prasības pamatojumam prasītāji norāda divus pamatus. Pirmais pamats sadalīts divās daļās. Pirmā daļa ir par EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu un Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), pārkāpumu. Otrā daļa, kas norādīta pakārtoti, ir par nepietiekamu pamatojumu. Otrais pamats ir par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu. Tā kā šie divi pamati ir cieši saistīti, tie jāaplūko kopā.

1. *Lietas dalībnieku argumenti*

- 53 Pirmā pamata pirmajā daļā prasītāji apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi EKL 81. panta 1. punktu un Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu, uzskatot tos par atbildīgiem *WWTE* izdarītajā pārkāpumā.
- 54 Tie norāda, ka saskaņā ar judikatūru un Komisijas lēmumu praksi ir jābūt izpildītiem diviem kumulatīviem nosacījumiem, lai uzņēmumu varētu uzskatīt par atbildīgu par cita uzņēmuma izdarītu pārkāpumu: pirmajam uzņēmuma ir ne tikai jāspēj īstenot izšķirošu ietekmi uz otra uzņēmuma rīcību, bet ir arī reāli jābūt izmantojušam šo ietekmi.
- 55 Attiecībā uz pirmo nosacījumu prasītāji norāda, ka laikposmā pirms 1998. gada maija *TCLT* nespēja noteicoši ietekmēt *WWTE* uzņēmējdarbības politiku un tai attiecībā uz pēdējo minēto nebija tādu vadības pilnvaru, kas tam atņemtu visu faktisko autonomiju, izlemjot savu darbības virzienu tirgū. Tie uzskata, ka Komisija tādējādi ir kļūdaini vainojusi *TCLT* un — paplašināti — *SCTC* un *SCC* pārkāpumā, ko šajā laikposmā izdarīja *WWTE*.
- 56 Savu apgalvojumu pamatojumam prasītāji norāda arī faktu, ka *SCTC* un *SCC* ir tikai netieša dalība *WWTE*, ka *WWTE* tika kontrolēts kopā ar *TCLT*, no vienas puses, un *WWTE* prezidentu un viņa ģimeni, no otras puses, un ka “lietas materiāli”, uz kuriem Komisija atsauca apstrīdētā lēmuma 391. apsvērumā, nepierāda, ka tie spēja izšķiroši ietekmēt *WWTE*.

- 57 Prasītāji uzskata, ka Padomes 2004. gada 20. janvāra Regulā (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV L 24, 1. lpp.) paredzētais jēdziens “kopīga kontrole” neatbilst pilnvarām īstenot izšķirošu ietekmi. Šajā ziņā, pirmkārt, tie norāda, ka šajā lietā šo regulu nebūtu jāpiemēro pēc analogijas. Otrkārt, tās apgalvo, ka, pat ja pieņemtu, ka šajā regulā varētu tikt rastas norādes, “ekskluzīvas kontroles” jēdziens, nevis “kopīgas kontroles” jēdziens ir pienācīgais, lai definētu “pilnvaras īstenot izšķirošu ietekmi uz meitas sabiedrības komercpolitiku”.
- 58 Attiecībā uz laikposmu pēc 1998. gada maija prasītāji atzīst, ka tie spēja īstenot izšķirošu ietekmi uz *WWTE*.
- 59 Attiecībā uz otro nosacījumu, pirmkārt, prasītāji norāda, ka, lai tas tiktu izpildīts, mātes sabiedrībai ir jāsniedz meitas sabiedrībai tiešas norādes veikt pārkāpumu vai ir tieši jāpiedalās tajā. Šī apgalvojuma pamatojumam tie arī norāda uz Komisijas konstatējumu apstrīdētā lēmuma 376. apsvērumā, ka, “izņemot korporatīvu saistību starp mātes sabiedrībām un to meitas sabiedrībām, lietas materiālos nav nekādu norāžu par *Universal* [...] un *Universal Leaf* būtisku dalību [apstrīdētajā lēmumā] pārbaudītajos faktos”.
- 60 Prasītāji uzskata, ka Komisija ir maldījusies, apgalvojot, ka pietiek tikai pierādīt, ka meitas sabiedrībai nav pilnīgas autonomijas, nosakot savas rīcības tirgū virzienu — nepierādot īpašu saikni ar pārkāpjošo rīcību —, lai tiktu pierādīta izšķirošas ietekmes reāla izmantošana. Pirmkārt, tie uzskata, ka šādi aizstāvētai Komisijas nostājai nav atbalsta tās norādītajā judikatūrā. Otrkārt, tie apliecinā, ka šai ietekmei ir jāattiecas uz “komercpolitiku saistībā ar pārkāpumu”. Šajā lietā pārkāpums esot ticis izdarīts

jēltabakas iepirkuma tirgū jeb tirgū, kurā *WWTE* esot pilnīga autonomija, kas neietilpst “komercpolitikā vai pārdošanas politikā”. Šajā pašā ziņā prasītāji kritizē to, ka pierādījumi, uz kuriem balstās Komisija, attiecas tikai uz finansējumu un tabakas pārdošanu, nevis uz jēltabakas iegādi.

- 61 Otrkārt, prasītāji apgalvo, ka vertikāli integrētas sabiedrību grupas gadījumā atbildību par meitas sabiedrības pārkāpjošo rīcību nevar automātiski piedēvēt sabiedrībai, kura ir grupas priekšgalā. Tikai mātes sabiedrība, kas devusi instrukcijas attiecīgai meitas sabiedrībai vai ir būtībā vadījusi tās rīcību, var tikt saukta pie šādas atbildības.
- 62 Treškārt, prasītāji norāda, ka Komisijai ir jāpierāda, ka tie ir devuši norādījumus *WWTE*. Tie apgalvo, ka nevar tikt izdarīts pieņēmums, ka sabiedrībai, ja tai 100 % apmērā pieder citas sabiedrības kapitāls, faktiski ir noteicoša ietekme uz pēdējās minētās komercpolitiku. Tie arī norāda, ka lietās, kurās tika pasludināti iepriekš 27. punktā minētie spriedumi *AEG-Telefunken/Komisija* un *PVC II*, Kapienu tiesa izteica ne tikai šādu pieņēmumu, bet arī rūpīgi pārbaudīja jautājumu par mātes sabiedrības dalību pārkāpumā.
- 63 Katrā ziņā, kā uzskata prasītāji, Komisija nav norādījusi iepriekš minēto pieņēmumu ne paziņojumā par iebildumiem, ne apstrīdētajā lēmumā. Tādējādi tā nevarot to pirmo reizi norādīt aizstāvības rakstā. Prasītāji piebilst, ka apstrīdētā lēmuma 18. un 376. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka, pat ja [mātes sabiedrībai] pieder 100 % meitas sabiedrības kapitāla, tai ir jāsniedz papildpierādījumi, lai varētu vainot šīs meitas sabiedrības mātes sabiedrību tās rīcībā.

- 64 Turklāt prasītāji uzstāj, ka Komisijai jānorāda pierādījums par izšķirošas ietekmes faktisku izmantošanu attiecībā uz katru no tiem. Šajā ziņā tie arī norāda, ka Komisija nevarot apgalvot, ka *V.* “pildīja pienākumus grupas direkcijas līmenī” Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta sprieduma lietā T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija (*Recueil*, II-1881. lpp.) 37. punkta izpratnē. Tie norāda, ka *V.* nekad neesot bijis *SCC* iecelts darbinieks — kādēļ viņš neesot jāpielīdzina “augstākajai vadībai”, uz ko norādīts šajā spriedumā, — un ka viņš arī nav atbildīgā persona par *Standard* grupas darbībām kopumā kādā noteiktā reģionā vai valstī, un ka viņam šīs grupas ietvaros nav uzticēta komercdarbības vadība pasaules līmenī attiecībā uz visiem attiecīgajā nozarē aktīvajiem uzņēmumiem. Prasītāji precizē, ka *V.* bija *Standard Commercial Tobacco Services Ltd* (turpmāk tekstā — “*SCTL*”) pārstāvja loma Eiropā, bet tā pilnvaras izrietēja no tā vietējo meitas sabiedrību — tostarp *WWTE* — valdes locekļa amata, nevis no pilnvarojuma, ko tam būtu devusi *SCC*. *V.* funkcijas esot aprobežojušās ar apstrādātās tabakas pārdošanas koordināciju, izmantojot *Standard* grupas starptautiskās pārdošanas tīklu.
- 65 Ceturtkārt, prasītāji aplūko laikposmu pirms 1998. gada maija. Tie apgalvo, ka Komisija nav sniegusi pietiekamus pierādījumus, kas pierādītu, ka šajā laikposmā kāds no tiem būtu devis norādījumus *WWTE* rīkoties pretēji konkurencei vērsta veidā. Konkrētāk, apstrīdētā lēmuma 391. apsvērumā minētie pierādījumi neesot pietiekami pierādoši šajā ziņā.
- 66 Par šo pēdējo minēto punktu, pirmkārt, prasītāji apgalvo, ka Komisija nav sniegusi nevienu pierādījumu, ne norādījusi kādu argumentu attiecībā uz *TCLT*. Tie tostarp norāda, ka šis pēdējais ir uzņēmums bez savas konkrētas darbības, kura dalība *WWTE* ir pilnībā finansiāla.

- 67 Otrkārt, prasītāji apgalvo, ka *V.* strādāja *SCTL*, nevis *SCC*. Tie piebilst, ka Komisijas apgalvojums, ka *V.* bija uzņēmies vispārēju atbildību par *Standard* grupas darbībām Eiropā un rīkojās kā *SCC* pārstāvis, ir ļoti vispārīgs un tādējādi tam nav pamata. Katrā ziņā šie apstākļi nepierādot, ka *SCTC* deva tiešus norādījumus *WWTE* rīkoties pret konkurenci vērstā veidā.
- 68 Treškārt, prasītāji apgalvo, ka Komisijas paziņojums, ka *V.* bija “atbildīgs par sakariem starp *WWTE* un tā mātes sabiedrībām” (apstrīdētā lēmuma 391. apsvēruma), arī ir ļoti vispārīgs un šī iemesla dēļ tam nav pamata. Tie tostarp norāda, ka Komisija nepierāda, ka šie “sakari” ietvēra rīkojumu došanu *WWTE*.
- 69 Ceturtkārt, prasītāji apgalvo, ka *WWTE* 1996. gada 25. un 26. marta valdes sēdes protokolā, kas minēts apstrīdētā lēmuma 391. apsvērumā, ir norāde tikai uz *SCTC*, tādējādi uz *SCC* un *TCLT* neattiecas argumenti, kurus ar to pamato Komisija. *SCTC* piebilst, ka šis protokols nepierāda, ka tas ir devis norādījumus *WWTE* rīkoties pret konkurenci vērstā veidā. *SCTC* jālūdz padoms un tā atļauja esot jāsaņem tikai attiecībā uz jautājumiem, kas nav saistīti ar jēltabakas iegādi, proti, tostarp apstrādātās tabakas pārdošanu un ārkārtas izdevumiem.
- 70 Piektkārt, *TCLT* norāda, ka Komisija nav apgalvojusi, ka uz to attiektos kāda no apstrīdētā lēmuma 391. apsvērumā minētajām telefaksa sūtījumu kopijām. *SCC* apgalvo, ka šie telefaksa sūtījumi tika nosūtīti kādam ar *SCTC* saistītas sabiedrības darbiniekam, nevis tai pašai. Nosaukuma “Standard Commercial UK” norāde atsevišķos no šiem telefaksa sūtījumiem esot nosūtītāja kļūda, jo *SCC* nav nevienas pārstāvniecības Apvienotajā Karalistē. Esot kļūda arī norāde par *V.* kā *SCC* viceprezidentu *SCC* gada pārskatā. Attiecībā uz *SCTC* tā norāda, ka attiecīgajos telefaksa sūtījumos esot tikai

norādīts, ka ir iespējams, ka V. bija informēts par *WWTE* rīcību, un uzskata, ka no tā nevarot secināt, ka tā ir devusi rīkojumus pēdējam minētajam rīkoties pret konkurenci vērstā veidā.

71 Piektkārt, prasītāji aplūko laikposmu pēc 1998. gada maija. Tie apgalvo, ka Komisija nav sniegusi pietiekamus pierādījumus, lai pierādītu, ka šajā laikposmā kāds no tiem būtu devis norādījumus *WWTE* rīkoties pret konkurenci vērstā veidā.

72 Šajā ziņā, pirmkārt, tie norāda, ka apstrīdētā lēmuma 396. un 398. apsvērumā esošie konstatējumi attiecas tikai uz *SCTC*.

73 Otrkārt, prasītāji kritizē konstatējumus, kurus Komisijas izteikusi apstrīdētā lēmuma 398. apsvērumā un 313. zemsvītras piezīmē. Tie uzskata vispirms, ka “Spānijas ilgtermiņa piegādes līgumi”, uz kuriem ir norāde minētajā zemsvītras piezīmē, neparāda nekādu saistību ar attiecīgajiem pārkāpumiem un tādējādi nekalpo tam, lai pierādītu, ka kāds no tiem ir devis norādījumus *WWTE* rīkoties pret konkurenci vērstā veidā. Turklāt tie norāda, ka Komisija nevarot arī ņemt argumentus no *WWTE* rokasgrāmatas. Šajā ziņā, pirmkārt, tie apgalvo, ka šī rokasgrāmata nepierāda pietiekami, ka *SCTC* ir devis rīkojumus *WWTE* izdarīt konkurences noteikumu pārkāpumu. Otrkārt, tie norāda, ka šajā rokasgrāmatā “ir paredzēts, ka *SCTC* dod savu atļauju pirms līgumu noslēgšanas procedūras uzsākšanas”, kas praktiski nozīmē, ka tas “dod atļauju Spānijā iepērkamās tabakas daudzumiem”. Tie precizē, ka šī atļauja tiek dota ikgadējā apstiprināšanas gaitā un ka tā nav atļauja pirkt par noteiktu cenu vai noteikt cenu saskaņā ar kādu noteiktu metodi vai formulu. *SCTC* atļauto izdevumu robežās *WWTE* “pilnībā autonomi [istenoja] neatkarīgu iegādes politiku”. Tie piebilst, ka

rokasgrāmata ir datēta ar 2000. gadu, kādēļ tā nevarot kalpot, lai pierādītu, ka *SCTC* ir īstenojusi izšķirošu ietekmi uz *WWTE* sākot no 1998. gada maija.

- 74 Sestkārt, prasītāji uzskata, ka tie juridiski pietiekami ir pierādījuši, ka laikā, kad tika izdarīts EKL 81. panta 1. punkta pārkāpums, *WWTE* tirgū darbojās autonomi, nevis pēc to norādījumiem.
- 75 Šajā ziņā, pirmkārt, tie norāda, ka Komisija neapstrīd, ka *WWTE* ir pašam sava vietējā vadība.
- 76 Otrkārt, tie norāda, ka *WWTE* bija pašam savi līdzekļi un savs personāls.
- 77 Treškārt, tie atkārto, ka *SCTC* piedalījās apstrādātās tabakas laišanā tirgū un pārdošanā, kamēr vienīgi *WWTE* atbildēja par jēltabakas iegādi.
- 78 Ceturtkārt, prasītāji izklāsta, ka *Standard* grupai ir decentralizēta struktūra un ka “Spānijas tabakas tirgus ir pilnībā nenozīmīga grupas kopējās darbības daļa”.
- 79 Piektkārt, replikā prasītāji norāda, ka *TCLT* bija tikai finanšu līdzekļi, tā neveica darbību un nealgoja personālu. Tie izklāsta, ka *TCLT* iegādājās apstrādāto tabaku no *WWTE* tikai “formāli”, “lai iegrāmatotu peļņu *WWTE* grāmatvedībā”, un ka *SCTC*

nekādi nebija ieinteresēts pēdējā minētā [tabakas] iegādes stratēģijā, tas būtībā ietilpa *WWTE* prezidenta ekskluzīvā atbildībā.

- 80 Prasītāji no visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem secina, ka Komisija nav pietiekami pierādījusi, ka kāda no tām ir devusi norādījumus *WWTE* rīkoties pretēji konkurencei. Komisija tādējādi esot kļūdaini piemērojusi EKL 81. panta 1. punktu un Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu.
- 81 Pirmā pamata otrajā daļā, kas norādīta pakārtoti, prasītāji norāda, ka Komisija nav ievērojusi EKL 253. pantu, jo tā ir nepietiekami pamatojusi savu vērtējumu, ka tām ir solidāri jāatbild par *WWTE* rīcību.
- 82 Attiecībā uz otro pamatu prasītāji izklāsta, ka Komisija ir izmantojusi divus dažādus kritērijus, lai secinātu, ka *Universal, Universal Leaf Tobacco Co. Inc.* (turpmāk tekstā — "*Universal Leaf*") un *Sepi* nav atbildīgas par savu attiecīgo meitas sabiedrību pārkāpjošo rīcību. Tā esot pārbaudījusi, vai tās lietas materiālos ir, pirmkārt, "norādes par būtisku *Universal* un *Universal Leaf* dalību [apstrīdētajā lēmumā] pārbaudītajos faktos" (apstrīdētā lēmuma 376. apsvērums) un, otrkārt, "par tiešu saziņu starp *Cetarsa* un *Sepi* par šīs lietas priekšmetu" (apstrīdētā lēmuma 384. apsvērums).
- 83 Komisija neesot sniegusi pierādījumus ne par jebkādu būtisku *SCC, SCTC* vai *TCLT* dalību *WWTE* izdarītajā pārkāpumā, ne par mazāko tiešo saziņu starp kādu no pirmajiem un otro par šīs lietas priekšmetu.

- 84 Otrkārt, prasītāji apgalvo, ka Komisija ir arī labvēlīgāk attiekusies pret *Intabex* nekā pret *TCLT*. Tie kritizē, ka *TCLT* atšķirībā no *Intabex* esot noteikta par apstrīdētā lēmuma adresāti un ir saukta pie atbildības par savas meitas sabiedrības pārkāpjošu rīcību, lai gan tās dalība meitas sabiedrībā bija tikai finansiāla, un ka Komisija nav sniegusi pierādījumus tās būtiskai dalībai *WWTE* pārmestajos faktos.
- 85 Prasītāji uzskata, ka tam, ka *TCLT* savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem nav norādījusi, ka tās dalība *WWTE* bija tikai finansiāla, nav nozīmes. Tie turklāt uzskata, ka Komisija neesot lietderīgi apgalvojusi, ka *TCLT* bija galvenā *WWTE* pircēja laikā no 1996. līdz 1999. gadam. Pirmkārt, iegāde esot veikta tikai nodokļu dēļ un praktiski *TCLT* nav saņēmusi nevienu tabakas sūtījumu. Otrkārt, apstrīdētajā lēmumā Komisija neesot norādījusi šo argumentu.
- 86 Treškārt, prasītāji uzsver, ka tie sev par labu nenorādot uz nelikumīgu darbību, kas izdarīta par labu kādai trešai personai. Tie norāda konkrētāk, ka tie neapgalvo, ka Komisija nelikumīgi nav saukusi pie atbildības *Universal*, *Universal Leaf*, *Sepi* vai *Intabex* vai adresējusi tām apstrīdēto lēmumu. Tie apgalvo, ka, ja Komisija uzskata, pamatojoties uz noteiktu kritēriju, ka uzņēmumam nav jābūt apstrīdētā lēmuma adresātam, tai ir jāpiemēro šis pats kritērijs nediskriminējošā veidā pret visiem citiem attiecīgajiem uzņēmumiem.
- 87 Attiecībā uz pirmo pamatu Komisija uzskata, ka tas jānoraida kā nepamatots.

- 88 Pirmkārt, Komisija ir vienprātis ar prasītājiem, ka, lai mātes sabiedrību varētu saukt pie atbildības par kādas tās meitas sabiedrības īstenošanu rīcību, pirmkārt, tai būtu jābūt iespējai īstenot izšķirošu ietekmi uz šīs meitas sabiedrības komercrīcību un, otrkārt, tai jābūt reāli īstenojušai šo ietekmi.
- 89 Attiecībā uz pirmo no šiem nosacījumiem Komisija norāda, ka likumdevējs to pieņemami precīzi ir definējis Regulā Nr. 139/2004. Konkrētāk, tā atsaucas uz šīs regulas 3. panta 2. un 3. punktu. Turklāt tā noraida prasītāju apgalvojumu, ka ietekme ir “izšķiroša” tikai tad, ja tā ir “ekskluzīva” (skat. šī sprieduma 57. punktu).
- 90 Attiecībā uz otro no šī sprieduma 88. punktā paredzētajiem nosacījumiem Komisija apstrīd prasītāju nostāju, atbilstoši kurai tā prasot, lai mātes sabiedrība būtu devusi norādījumus savai filiālei pārkāpt EKL 81. pantu vai būtu piedalījusi pārkāpumā tieši. Tā apliecina, ka, definējot šo nosacījumu, judikatūrā ir pastāvīga atsauce uz meitas sabiedrības autonomijas neesamību, nosakot tās rīcības virzienu tirgū, nekonstatējot īpašu saikni ar pārkāpjošo rīcību.
- 91 Komisija norāda, ka starp pierādījumiem, lai konstatētu reālas kontroles īstenošanu pār meitas sabiedrības politiku, ir fakts, ka mātes sabiedrība ir pārstāvēta šīs meitas sabiedrības valdē. Tā piebilst, ka meitas sabiedrībai ir mazākas iespējas būt autonomai, ja tā darbojas tajā pašā tirgū, kur mātes sabiedrība, vai ar to cieši saistītā tirgū. Papildus šiem vispārējiem faktoriem noteikti īpaši pierādījumi var ļaut pierādīt, ka mātes sabiedrība piedalās savas meitas sabiedrības uzņēmējdarbības politikā vai ka tā ieviesusi mehānismus, kas tai ļauj uzraudzīt tās darbības.

- 92 Komisija piebilst, ka judikatūrā ir pieļauts, ka, ja meitas sabiedrība 100 % apmērā pieder mātes sabiedrībai, tiek pieņemts, ka pēdējā minētā ir izmantojusi savas pilnvaras ietekmēt savas meitas sabiedrības rīcību. Mātes sabiedrība varot atspēkot šo pieņēmumu, sniedzot pierādījumus, lai pierādītu, ka šī meitas sabiedrība patiesībā tirgū darbojās autonomi.
- 93 Komisija precizē, ka iepriekš minētais pieņēmums ir piemērojams gan attiecībā uz mātes sabiedrību, kurai savā meitas sabiedrībā ir 100 % dalība, gan gadījumā, kad šī dalība ir tikai netieša.
- 94 Otrkārt, Komisija pārbauda laikposmu pirms 1998. gada maija.
- 95 Šajā ziņā, pirmkārt, tā norāda apstrīdētā lēmuma 388., 390. un 391. apsvērumā, ka tā juridiski ir pietiekami pierādījusi, ka prasītājiem bija iespēja īstenot izšķirošu ietekmi uz *WWTE* šajā laikposmā.
- 96 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka apstrīdētā lēmumā 391. apsvērumā ir norādīti vairāki pierādījumi, kuros konstatēts, ka *WWTE* mātes sabiedrības bija ieviesušas pienācīgus mehānismus, kas tām ļāva faktiski izmantot izšķirošu ietekmi uz pēdējā minētā komercrīcību. Tā precizē šajā kontekstā, ka fakts, ka izšķiroša ietekme ir reāli tikusi izmantota, ir vislabākais objektīvais kritērijs, lai noteiktu, vai mātes sabiedrība varēja īstenot šādu ietekmi.
- 97 Attiecībā uz šiem faktoriem Komisija vispirms uzstāj uz *V.* lomu un pienākumiem *Standard* grupā. Tā arī uzskata, ka prasītājiem nebūtu jārada arguments no fakta, ka

V. netika nodarbināts *SCC*, *SCTC* vai *TCLT* un viņam nebija “corporate officer” amata kādā no šīm sabiedrībām. Būtiski ir tikai tas, vai “viņš ir veicis pienākumus grupas vadības līmenī” (iepriekš 64. punktā minētais spriedums lietā *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija, 37. punkts).

98 Turklāt Komisija atsauca uz *WWTE* valdes 1996. gada 25. un 26. marta sanāksmes protokolu.

99 Komisija arī apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma 391. apsvērumā minētā korespondence pierāda, ka *WWTE* prezidentam bija pienākums informēt V. ne tikai par šīs sabiedrības tabakas iegādes darbībām, bet arī par vienošanos par cenām un daudzumiem, kas noslēgtas ar pārējiem apstrādātājiem.

100 Treškārt, Komisija norāda, ka tas, ka *Standard* grupā *TCLT* būtu vienīgā sabiedrība, kurai ir tieša dalība *WWTE*, nekavē *SCC* un *SCTC* īstenot noteicošu ietekmi uz pēdējo minēto. Tā apgalvo, ka vairāki pierādījumi liecina par saiknes esamību starp *WWTE* un prasītājiem. Šajā ziņā tā arī norāda, ka *TCLT* bija iecēlusi divus no četriem *WWTE* valdes locekļiem un bija galvenā pēdējā minētā kliente laikā no 1996. līdz 1999. gadam, ka *SCTC* darbojas tabakas apstrādes un tirdzniecības tirgū un ir galvenais *WWTE* klients kopš 2000. gada, un ka *SCC* viceprezidents, kurš atbild par darbībām Eiropas tabakas nozarē, ir *WWTE* valdes loceklis. Tā izklāsta, ka šajā grupā katrai sabiedrībai ir noteikta loma: *WWTE* iegādājas jēltabaku Spānijā un to apstrādā; tā ražojumu pēc tam tieši iegādājas *TCLT* un *SCTC*; šie pēdējie minētie tirgo šo produkciju, izmantojot *SCC*, kura koordinē dažādo grupā darbojošos sabiedrību darbības, pārdošanas tīklu.

- 101 Komisija secina no visa iepriekš minētā, ka tā nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka laikposmā pirms 1998. gada maija *WWTE* veidoja ekonomisku vienību ar *Standard* grupu un ka prasītāji ir jāatzīst par solidāri atbildīgiem par naudas soda samaksu.
- 102 Treškārt, Komisija aplūko laikposmu pēc 1998. gada maija.
- 103 Šajā ziņā, pirmkārt, tā norāda, ka prasītāji neapstrīd, ka šajā laikposmā tie spēja izšķiroši ietekmēt *WWTE*.
- 104 Otrkārt, Komisija norāda, ka kopš 1998. gada maija *Standard* grupai ir ekskluzīva kontrole pār *WWTE* un kopš 1998. gada oktobra tai pieder pēdējā kapitāls 100 % apmērā. Komisija uzskata, ka tā varēja tādējādi likumīgi izdarīt pieņemumu, ka prasītāji īstenoja izšķirošu ietekmi uz to meitas sabiedrības komercpolitiku.
- 105 Komisija noraida prasītāju apgalvojumu, ka apstrīdētajā lēmumā tā nav norādījusi uz šo pieņemumu, lai sauktu tās pie atbildības par *WWTE* pārkāpjošo rīcību. Tā noraida to, kā prasītāji interpretē apstrīdētā lēmuma 376. apsvērumu (skat. šī sprieduma 59. punktu), apliecinot, ka no šī apsvēruma, kā arī no apstrīdētā lēmuma 18. apsvēruma izriet, ka “īemesls, kādēļ [tā] neadresēja [šo lēmumu] *Intabex* un *Universal*, atrodams to apsvērumos, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem un uzklaušīšanā, ar ko pietika, lai atspēkotu jebkādu pieņemumu par kontroles, kas balstīta uz to dalību meitas sabiedrību kapitālā, reālu īstenošanu”. Tā precizē, ka tā nevarēja balstīties uz šo pieņemumu *Taes* gadījumā, jo tās mātes sabiedrībām, proti, *Universal* un *Universal Leaf*, piederēja tikai 90 % tās kapitāla. Attiecībā uz *Deltafina*, kuru 100 % kontrolēja

Universal un *Universal Leaf*, Komisija norāda, ka pēdējām minētajām izdevās atspēkot šo pieņēmumu un ka prasītāji nekad neesot apgalvojuši, ka tās lietas materiālos būtu pierādījumi par šo mātes sabiedrību izšķirošas ietekmes izmantošanu attiecībā uz šīs meitas sabiedrības rīcību.

- ¹⁰⁶ Treškārt, Komisija izklāsta, ka apstrīdētā lēmuma 395.–398. apsvērumā tā konstatē papildpierādījumus, kas pamato tās secinājumu, ka prasītāji reāli izmantoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE* komercpolitiku.
- ¹⁰⁷ Komisija arī pamatojas uz noteiktām rindkopām *SCTC* izpildkomitejas memorandā V. par “Spānijas ilgtermiņa piegādes līgumiem” (apstrīdētā lēmuma 396. apsvērums un 313. zemsvītras piezīme).
- ¹⁰⁸ Vēl kāds pierādījums, uz ko atsaucas Komisija, ir apstrīdētā lēmuma 398. apsvērumā un 314. zemsvītras piezīmē minētais fakts, ka *WWTE* ikgadējo budžetu apstiprināja tā valde, “neskarot iespēju mātes sabiedrībai ierosināt grozījumus”.
- ¹⁰⁹ Turklāt Komisija atsaucas uz konstatējumiem par *WWTE* rokasgrāmatu, ko tā izdarīja apstrīdētā lēmuma 398. apsvērumā. Tā tostarp norāda, ka *SCTC* bija jāapstiprina budžets tabakas iegādei, pirms *WWTE* prezidents ir uzsācis līgumu noslēgšanas procedūru.

- 110 Komisija piebilst, ka tās lietas materiālos ir vairāki citi piemēri, kas pierāda, ka prasītāji īstenoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE*.
- 111 Ceturtkārt, Komisija uzskata, ka prasītāju norādītie fakti, kas minēti šī sprieduma 75.–79. punktā, juridiski pietiekami nepierāda, ka *WWTE* darbojās tirgū autonomi.
- 112 Attiecībā uz otro pamatu Komisija apstrīd, ka būtu pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu.
- 113 Vispirms tā atgādina, ka saskaņā ar judikatūru vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošana ir jāsaskaņo ar tiesiskuma principa ievērošanu, saskaņā ar kuru neviens savā labā nevar atsaukties uz pārkāpumu, kurš ir izdarīts cita labā. Tā uzskata, ka tādējādi, pat ja izrādītos, ka apstrīdētais lēmums netika adresēts atsevišķiem uzņēmumiem, lai gan tie bija prasītāju situācijai analogā situācijā, šim apstāklim neesot nozīmes attiecībā uz pēdējo minēto atbildības vērtējumu.
- 114 Tālāk Komisija vispirms norāda, ka prasītāju situācija atšķiras no *Universal*, *Universal Leaf* un *Sepi* situācijas tādējādi, ka nevarot būt jautājums par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu šajā lietā. Konkrētāk, atsaucoties uz apstrīdētā lēmuma 18., 375., 376., 384. un 385. apsvērumu, tā apstiprina, ka tai nebija pietiekamu pierādījumu, lai secinātu, ka *Taes*, *Deltafina* un *Cetarsa* komercdarbības ziņā nerikojās autonomi attiecībā pret savām attiecīgajām mātes sabiedrībām.

- 115 Attiecībā, pirmkārt, uz *Taes* un *Deltafina* Komisija norāda, ka sākotnēji tā tika adresējusi paziņojumu par iebildumiem ne tikai šīm sabiedrībām, bet arī to abām mātes sabiedrībām. Savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem, kā arī uzklaušīšanā šīs mātes sabiedrības esot tomēr iesniegušas “detalizētus un pārlicinošus” argumentus, kas Komisiju vedinājuši uzskatīt, ka tās neveido ekonomisku vienību ar *Taes* un *Deltafina*.
- 116 Komisija apgalvo, ka prasītāju norādītā apstrīdētā lēmuma 376. apsvēruma rindkopa (skat. šī sprieduma 59. un 82. punktu) ir jāaplūko “18. apsvēruma kontekstā un visa [ši] lēmuma kontekstā”. Tā uzstāj, ka nevienā apstrīdētā lēmuma daļā tā neapgalvo, ka, lai mātes sabiedrību varētu saukt pie atbildības par tās meitas sabiedrības izdarītu pārkāpumu, ir jāpierāda šīs mātes sabiedrības “būtiska dalība” pārkāpumā. Apstrīdētā lēmuma 376. apsvērumā atsaucoties uz “būtiskas dalības” neesamību “šajā lēmumā pārbaudītajos faktos”, tā atsaucoties uz “materiālu faktu neesamību, kas pierādītu izšķirošas ietekmes īstenošanu”. Savukārt šādi būtiski fakti pastāvot prasītāju gadījumā.
- 117 Attiecībā, konkrētāk, uz *Deltafina*, Komisija norāda, ka apstrīdētā lēmuma 376. apsvērumā tā bija iecerējusi norādīt tikai to, ka *Universal* un *Universal Leaf* bija norādījušas argumentus, kas pierādīja to meitas sabiedrību komercdarbības autonomiju un tādējādi “atspēkoja pieņēmumu”. Tā izklāsta, ka “varētu būt tā, ka [ši apsvērums] formulējums nav apmierinošs”, bet tā uzskata, ka tam neesot vajadzējis vedināt prasītāji domāt, ka tā būtu varējusi saukt pie atbildības *Universal* un *Universal Leaf* par *Deltafina* rīcību tikai tad, ja tā būtu sniegusi pierādījumus par to tiešu dalību pārkāpumā.
- 118 Saņemot aicinājumu no Pirmās instances tiesas procesa organizatorisko pasākumu ietvaros (skat. šī sprieduma 48. punktu) sniegt precizējumus par šī sprieduma

115. punktā minētajiem “detalizētajiem un pārlicinošajiem” argumentiem, Komisija tomēr atzina, ka pretēji tam, kas tika norādīts tās rakstveida iesniegumos, nav tā, ka *Universal* un *Universal Leaf* administratīvajā procesā izdevās atspēkot pieņemumu, kas izriet no 100 % akciju turējuma *Deltafina*, kas lika Komisijai nesaukt tās pie atbildības par iepriekš minētās pārkāpjošo rīcību. Tā izklāstīja, ka atbilstošajā laika brīdī pastāvēja bagātīga judikatūra, kas pastiprina tās tēzi, ka ar meitas sabiedrības visa kapitāla turējumu “pašu par sevi” pietiek, lai ļautu izdarīt pieņemumu, ka mātes sabiedrība reāli īsteno izšķirošu ietekmi uz šīs meitas sabiedrības rīcību. Tomēr apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā tai esot bijusi politika “piesardzīgi izmantot šo pieņemumu un pamatot savus secinājumus par mātes sabiedrību atbildību, ja vien iespējams, divkārši: izmantot pieņemumu attiecībā uz 100 % [piederošām] meitas sabiedrībām un stāties pretī jebkādam mēģinājumam pieņemumu atspēkot, ar papildpierādījumiem tieši konstatējot izšķirošas ietekmes reālu īstenošanu”. Tā piebilst, ka, tā kā tās lietas materiālos nebija konkrētu pierādījumu par to, ka *Universal* un *Universal Leaf* reāli īsteno šādu ietekmi uz *Deltafina* komercdarbības rīcību, tā nolēma nesaukt pie atbildības pirmās minētās par otrās izdarīto pārkāpumu. Komisija ir precizējusi, ka tā vēl jo mazāk sliecās balstīties uz šādu pieņemumu *Deltafina* gadījumā, jo pēdējā minētā nedarbojās jēltabakas iegādes un pirmapstrādes tirgū Spānijā.

¹¹⁹ Attiecībā, otrkārt, uz *Cetarsa* Komisija izklāsta, ka šī sabiedrība pieder *Sepi*, valsts holdingsabiedrībai, kas piedalās Spānijā notiekošā valsts subsidēto rūpniecisko sabiedrību privatizācijā, ko uzrauga Spānijas ekonomikas un finanšu ministrs. Tā apgalvo, ka lietas materiālos tai nebija pierādījumu, kas norādītu, ka *Cetarsa* nenoteica pilnībā autonomi savu komercdarbības rīcību, atsaucoties šajā ziņā uz apstrīdētā lēmuma 384. apsvērumā izdarītajiem konstatējumiem (skat. šī sprieduma 30. punktu). Tā piebilst, ka šo pēdējo apsvērumu nebūtu jāuzskata par tādu, kurš nozīmē, ka iemesls, kādēļ *Sepi* netika saukta pie atbildības par *Cetarsa* rīcību, ir pierādījumu

neesamība par tiešu saziņu starp šīm abām sabiedrībām. Tā norāda, ka šajā apsvērumā tā atbild uz konkrētiem argumentiem, kurus *Dimon* norādīja administratīvajā procesā, un tādējādi koncentrējas uz atšķirībām starp pēdējo minēto sabiedrību un *Sepi*.

- 120 Otrkārt, Komisija norāda, ka *TCLT* esot bijusi no *Intabex* atšķirīgā situācijā.
- 121 Tā norāda, ka apstrīdētajā lēmumā tā uzskatījusi, ka savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem *Intabex* pierādīja, ka, ņemot vērā tās dalības *Agroexpansi3n* pilnībā finansiālo raksturu, tā nevarēja īstenot ne mazāko izšķirošo ietekmi uz pēdējo minēto. Savukārt *TCLT* savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem neesot norādījusi nevienu šādu argumentu. Komisija piebilst, ka katrā ziņā *TCLT* bija galvenā *WWTE* kliente laikā no 1996. līdz 1999. gadam un tādēļ bija no *Intabex* atšķirīgā situācijā.

2. Vispārējās tiesas vērtējums

Ievada apsvērumi par mātes sabiedrības vairojamību meitas sabiedrības pārkāpjošā rīcībā

- 122 Ir jāatgādina, ka Kopieniu konkurences tiesības attiecas uz uzņēmumu darbību (2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 59. punkts) un ka uzņēmuma jēdziens ietver jebkuru vienību, kas veic saimniecisku darbību, neatkarīgi no šīs vienības juridiskā statusa un tās finansēšanas veida (skat. 2005. gada 28. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-189/02 P,

C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 112. punkts*).

- 123 Tiesa ir arī precizējusi, ka uzņēmuma jēdziens, ievietots šajā kontekstā, ir jāsaprot kā tāds, kas apzīmē ekonomisku vienību pat tad, ja no juridiskā viedokļa šo ekonomisko vienību veido vairākas fiziskas vai juridiskas personas (2006. gada 14. decembra spriedums lietā C-217/05 *Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio*, Krājums, I-11987. lpp., 40. punkts, un Pirmās instances tiesas 2005. gada 15. septembra spriedums lietā T-325/01 *DaimlerChrysler/Komisija*, Krājums, II-3319. lpp., 85. punkts).
- 124 Ja šāda ekonomiska vienība pārkāpj konkurences tiesību normas, tai saskaņā ar personiskās atbildības principu ir jāatbild par pārkāpumu (šajā ziņā skat. 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-49/92 P *Komisija/Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 145. punkts; 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-279/98 P *Cascades/Komisija*, *Recueil*, I-9693. lpp., 78. punkts, un 2007. gada 11. decembra spriedumu lietā C-280/06 *ETI u.c.*, Krājums, I-10893. lpp., 39. punkts).
- 125 Kopienų konkurences tiesību pārkāpumā nepārprotami ir jāvairo juridiska persona, kam varēs uzlikt naudas sodu, un pēdējai ir jāadresē paziņojums par iebildumiem. Komisijas lēmumu konkurences tiesībās piemērošanas un izpildīšanas mērķiem kā adresāts ir jānorāda vienība, kas ir juridiska persona (šajā ziņā skat. iepriekš 27. punktā minēto spriedumu lietā *PVC II*, 978. punkts).
- 126 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka meitas sabiedrības rīcībā var vainot mātes sabiedrību it īpaši tad, ja, lai gan tā ir atsevišķa juridiska persona, šī meitas sabiedrība savu uzvedību tirgū nenosaka autonomi, bet gan būtībā piemēro mātes sabiedrības dotus norādījumus (iepriekš 27. punktā minēto spriedumu lietā *Imperial Chemical Industries/Komisija*, 132. un 133. punkts; 1972. gada 14. jūlija spriedums lietā 52/69 *Geigy/Komisija*, *Recueil*, 787. lpp., 44. punkts; 1973. gada 21. februāra spriedums

lietā 6/72 *Europemballage* un *Continental Can Company*/Komisija, *Recueil*, 215. lpp., 15. punkts), ievērojot īpaši ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes, kas apvieno šīs abas juridiskās vienības (skat. pēc analogijas iepriekš 122. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 117. punkts, un iepriekš 124. punktā minēto spriedumu lietā *ETI* u.c., 49. punkts).

- 127 Šādā situācijā mātes sabiedrība un tās meitas sabiedrība ir vienas ekonomiskas vienības daļas un tātad veido vienu uzņēmumu šī sprieduma 122. un 123. punktā minētās judikatūras izpratnē. Tātad nevis musināšanas uz pārkāpumu saite starp mātes sabiedrību un tās meitas sabiedrību, ne vēl jo vairāk pirmās līdzdalība šajā pārkāpumā, bet gan tas, ka tās ir viens uzņēmums EKL 81. panta izpratnē, ļauj Komisijai adresēt mātes sabiedrībai lēmumu, ar kuru tiek uzlikts naudas sods (Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. decembra spriedums lietā T-112/05 *Akzo Nobel* u.c./Komisija, Krājums, II-5049. lpp., 58. punkts).
- 128 No judikatūras arī izriet, ka Komisijai nav jāaprobežojas tikai ar konstatējumu, ka mātes sabiedrība spēj īstenot izšķirošu ietekmi uz savas meitas sabiedrības rīcību, bet tai ir arī jāpārbauda, vai šī ietekme tikusi reāli īstenota (šajā ziņā skat. iepriekš 27. punktā minēto spriedumu lietā *Imperial Chemical Industries*/Komisija, 137. punkts, un lietā *AEG-Telefunken*/Komisija, 50. punkts).
- 129 Īpašajā gadījumā, kad mātes sabiedrībai pieder 100% tās meitas sabiedrības, kas ir izdarījusi Kopienas konkurences tiesību pārkāpumu, kapitāla, pirmkārt, šī mātes sabiedrība var īstenot izšķirošu ietekmi uz šīs meitas sabiedrības rīcību (šajā ziņā skat. iepriekš 27. punktā minēto spriedumu lietā *Imperial Chemical Industries*/Komisija, 136. un 137. punkts) un, otrkārt, pastāv vienkāršs pieņēmums, ka minētā mātes sabiedrība faktiski īsteno izšķirošu ietekmi uz tās meitas sabiedrības rīcību (šajā ziņā skat. iepriekš 27. punktā minētos spriedumus lietā *AEG-Telefunken*/Komisija, 50. punkts, un lietā *PVC II*, 961. un 984. punkts).

- 130 Šādos apstākļos pietiek, ka Komisija pierāda, ka viss meitas sabiedrības kapitāls pieder tās mātes sabiedrībai, lai prezumētu, ka pēdējā īsteno izšķirošu ietekmi uz šīs meitas sabiedrības komercpolitiku. Tādējādi Komisija varēs uzskatīt mātes sabiedrību par solidāri atbildīgu par tās meitas sabiedrībai uzliktā naudas soda samaksu, ja vien šī mātes sabiedrība, kurai ir jāatspēko šis pieņēmums, neiesniedz pietiekamus pierādījumus, lai pierādītu, ka tās meitas sabiedrība rikojas tirgū autonomi (šajā ziņā skat. iepriekš 27. punktā minēto spriedumu lietā *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, 29. punkts).
- 131 Lai gan Tiesa tik tiešām iepriekš 27. punktā minētā sprieduma lietā *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija 28. un 29. punktā papildus īpašumtiesībām uz 100% meitas sabiedrības kapitāla ir minējusi citus apstākļus, kā, piemēram, to, ka nav apstrīdēts, ka mātes sabiedrība ietekmē meitas sabiedrības komercpolitiku, un kopējo abu sabiedrību pārstāvību administratīvās procedūras laikā, Tiesa šos apstākļus tik un tā ir minējusi tikai, lai norādītu visus pierādījumus, uz kuriem Pirmās instances tiesa ir balstījusi savu pamatojumu, un noteiktu šī sprieduma 129. punktā minētā pieņēmuma īstenošanai nosacījumu par papildu netiešu norāžu iesniegšanu par to, ka mātes sabiedrība reāli ir īstenojusi savu ietekmi (Pirmās instances tiesas 2008. gada 8. oktobra spriedums lietā T-69/04 *Schunk* un *Schunk Kohlenstoff-Technik*/Komisija, Krājums, II-2567. lpp., 57. punkts).
- 132 Visbeidzot, ir jāprecizē, ka pieņēmums saistībā ar visa kapitāla turējumu var attiekties ne tikai uz tādu gadījumu, kurā ir tieša saikne starp mātes sabiedrību un tās meitas sabiedrību, bet arī gadījumā, kad kā šajā lietā saikne ir netieša caur meitas sabiedrību starpnieci.

Par Komisijas izmantotajiem kritērijiem apstrīdētajā lēmumā, lai vainotu mātes sabiedrību tās meitas sabiedrības izdarītā pārkāpumā

- 133 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka, lai vainotu mātes sabiedrību tās meitas sabiedrības izdarītā pārkāpumā un pēc tam to šajā ziņā norādītu šī lēmuma adresātu vidū, un atzītu to par solidāri atbildīgu par šai meitas sabiedrībai uzliktā naudas soda samaksu, Komisija ir ievērojusi šādu argumentāciju.
- 134 Komisija ir balstījies uz pieņēmumu, ka šāda vainojamība ir iespējama, ja mātes sabiedrība un tās meitas sabiedrība ir vienas ekonomiskas vienības daļas un tātad veido vienu uzņēmumu EKL 81. panta izpratnē (skat. apstrīdētā lēmuma 374. apsvērumu).
- 135 Centrālais faktors, uz kuru Komisija pamatojās, lai konstatētu, ka mātes sabiedrība un tās meitas sabiedrība ir šādā situācijā, ir pēdējās minētās autonomijas neesamība attiecībā uz tās rīcību tirgū (skat. apstrīdētā lēmuma 371. apsvērumu), jo šī autonomija izriet no mātes sabiedrības "izšķirošas ietekmes" īstenošanas uz tās meitas sabiedrības rīcību (skat. apstrīdētā lēmuma 18., 372., 373., 378., 380., 381., 383., 391., 392., 397., 399., 400., 422. un 441. apsvērumu).
- 136 Šajā ziņā Komisija uzskatīja, ka mātes sabiedrībai bija iespēja īstenot izšķirošu ietekmi uz savas meitas sabiedrības rīcību, bet tai ir jāpierāda, ka šī ietekme tikusi reāli īstenota (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 18., 376., 384., 391., 392., 397., 399. un 400. apsvērumu).

137 Tā tostarp no apstrīdētā lēmuma 384. apsvēruma izriet, ka, ja Komisija uzskatīja, ka *Sepi* nebija vainojama tās meitas sabiedrības *Cetarsa*, kurā tai tomēr piederēja 80 % kapitāla, izdarītā pārkāpumā, tas bija tādēļ, ka tai lietas materiālos nebija pierādījumu, kas ļautu pierādīt, ka pēdējā minētā savu rīcību tirgū nenoteica autonomi. Pretēji tam, kā apgalvo prasītāji (skat. šī sprieduma 82. punktu), šajā pašā secinājumā esošais konstatējums, ka šajos lietas materiālos nav norāžu par “tiešu saziņu starp *Cetarsa* un *Sepi* par šīs lietas priekšmetu”, nebūtu jāinterpretē tādējādi, ka tieši šis faktors lika Komisijai nesaukt pie atbildības *Sepi*. Ar šo konstatējumu Komisija centās vispirms atbildēt uz apgalvojumu, ko savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem izteica *Dimon*, ka pret to izturējās diskriminējoši salīdzinājumā ar *Sepi*, lai gan pēdējā minētā, kas tāpat kā *Dimon*, domājams, bija pilnībā informēta par attiecīgajām aizliegtajām darbībām, netika saukta pie atbildības par savas meitas sabiedrības pārkāpjošo rīcību. Turklāt ir jāpiebilst, ka apstrīdētā lēmuma 384. apsvērumā Komisija norāda trīs papildapsvērumus, lai nošķirtu *Dimon* situāciju no *Sepi* situācijas un pamatotu savu lēmumu nesaukt pēdējo minēto pie atbildības.

138 Tāpat no apstrīdētā lēmuma 18. apsvēruma izriet, ka iemesls, kādēļ Komisija nesauca pie atbildības ne *Universal*, ne tās 100 % meitas sabiedrību *Universal Leaf* par tās 90 % meitas sabiedrības *Taes* pārkāpjošo rīcību, ir tas, ka Komisijai nebija pietiekamu pierādījumu par to, ka tās reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz pēdējo minēto.

139 Šie ir tie paši principi, kurus Komisija bija iecerējusi piemērot prasītāju gadījumā attiecībā uz laikposmu pirms 1998. gada maija. Tā, pirmkārt, cenšas pierādīt, ka prasītāji īstenoja kopīgu kontroli pār *WWTE* kopā ar tā prezidentu un diviem viņa ģimenes locekļiem, ļaujot tādējādi saprast, ka tie spēja īstenot izšķirošu ietekmi uz šīs sabiedrības rīcību (skat. apstrīdētā lēmuma 388.–391. apsvērumu). Otrkārt, Komisija centās

konstatēt, ka prasītāji reāli īstenoja šādu ietekmi uz *WWTE* rīcību (skat. apstrīdētā lēmuma 391., 392. un 400. apsvērumu).

- 140 Turklāt Komisija ir norādījusi, ka konkrētā gadījumā, kad mātes sabiedrībai pieder viss meitas sabiedrības kapitāls, saskaņā ar judikatūru varēja pieņemt, ka pirmā minētā patiešām īstenoja izšķirošu ietekmi uz otrās minētās rīcību (skat. apstrīdētā lēmuma 372. apsvērumu).
- 141 Tomēr šajā lietā, lai mātes sabiedrībām, kas ir šādā situācija, liktu atbildēt par to meitas sabiedrību izdarītu pārkāpumu, Komisija izvēlējās nevis tikai atsaukties uz šo pieņēmumu, bet balstīties arī uz pierādījumiem par faktiem ar mērķi pierādīt, ka šīs mātes sabiedrības patiešām īstenoja izšķirošu ietekmi uz savām meitas sabiedrībām un tādējādi nostiprināja šo pieņēmumu (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 372., 375., 376. un 378. apsvērumu).
- 142 Tā no apstrīdētā lēmuma 18. apsvēruma izriet, ka, lai gan Komisija nesauca pie atbildības *Deltafina* galveno mātes sabiedrību un pakārtoto mātes sabiedrību, proti, *Universal* un *Universal Leaf*, par to meitas sabiedrības rīcību, kaut gan tās kontrolēja meitas sabiedrību 100% apmērā, tas bija tādēļ, ka Komisijai nebija pietiekamu pierādījumu, ka tās patiešām īstenoja izšķirošu ietekmi uz šo meitas sabiedrību. Šādā pašā ziņā ir jāsaprot prasītāju norādītā apstrīdētā lēmuma 376. apsvēruma rindkopa (skat. šī sprieduma 59. un 82. punktu). Nav šaubu, ka šī rindkopa ir izteikta mazliet pārprotamos vārdos. Tomēr, lasot to kopsakarā ar šī lēmuma 18. apsvērumu un tā kontekstā, tā nebūtu jāinterpretē kā tāda, kas nozīmē, ka iemesls, kādēļ Komisija nesauca pie atbildības šīs divas mātes sabiedrības — vai kādu citu mātes sabiedrību —, ir to neiesaistīšanās pārkāpumā.

- 143 Tāpat no apstrīdētā lēmuma 18. apsvēruma arī acīmredzami izriet, ka iemesls, kādēļ Komisija nesauca pie atbildības *Agroexpansi3n* pakārtoto mātes sabiedrību, proti, *Intabex*, par tās meitas sabiedrības pārkāpjošo rīcību, lai gan tā to kontrolēja 100% apmērā, ir pietiekamu pierādījumu neesamība attiecībā uz reālu izšķirošas ietekmes īstenošanu no *Intabex* puses uz šo meitas sabiedrību, jo tās dalība meitas sabiedrībā ir tikai finansiāla rakstura (skat. arī apstrīdētā lēmuma 376. apsvērumu).
- 144 Savukārt tieši tādēļ, ka šādi pierādījumi bija attiecībā uz *Dimon*, *Agroexpansi3n* galveno mātes sabiedrību, papildinot to, ka pirmajai minētajai piederēja viss otrās minētās kapitāls, lika Komisijai saukt šo mātes sabiedrību pie atbildības par pārkāpumu (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 375. un 378.–380. apsvērumu).
- 145 Tieši šādu pieeju Komisija bija iecerējusi ievērot prasītāju gadījumā attiecībā uz laikposmu no 1998. gada maija līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanai. Tā, atzīstot pēdējās minētās par vainīgām *WWTE* pārkāpjošā rīcībā, Komisija neatsaucās tikai uz pieņēmumu, kas izriet no fakta, ka tām piederēja viss — vai tikai dažus mēnešus gandrīz viss — *WWTE* kapitāls (skat. apstrīdētā lēmuma 375. un 393. apsvērumu), bet ir ņēmusi vērā arī atsevišķus papildpierādījumus, kas pierādot, ka tās reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz šīs pašas meitas sabiedrības rīcību (skat. apstrīdētā lēmuma 375., 396. un 398. apsvērumu). Komisija piebilda, ka argumenti, ko *SCC* ir norādījusi savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem, lai censtos pierādīt, ka tirgū *WWTE* rīkojās autonomi, nebija pārliecinoši (skat. apstrīdētā lēmuma 399. apsvērumu).
- 146 Ir jāprecizē, ka Komisija ir izmantojusi šādu pieeju ne tikai attiecībā uz galvenajām mātes sabiedrībām, bet arī attiecībā uz pastarpinātajām mātes sabiedrībām, kā to saistībā ar pēdējiem minētajiem pierāda *Universal Leaf*, *Intabex*, *SCTC* un *TCLT* gadījums.

- 147 Visbeidzot, ir jānorāda, ka savā atbildē uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem, kā arī tiesas sēdē Komisija apstiprināja, ka apstrīdētajā lēmumā meitas sabiedrību, kuras 100% apmērā kontrolē to mātes sabiedrības, gadījumā tā izvēlējās neaprobežoties ar atsaukšanos uz pieņemumu, kas norādīts šī sprieduma 129., 130. un 140. punktā, lai pēdējās minētās sauktu pie atbildības par šo meitas sabiedrību izdarītu pārkāpumu, bet arī ņēma vērā papildpierādījumus, kas pierāda reālu izšķirošas ietekmes īstenošanu. Tā būtībā ir pamatojusi šo pieeju ar to, ka, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma pieņemšanās laikā atbilstošo judikatūru, tā uzskatīja, ka ir piesardzīgāk konstatēt mātes sabiedrību atbildību uz šāda “divkārša pamata”.

Par pirmā pamata otro daļu

- 148 Vispirms ir jāpārbauda pirmā pamata otrā daļa, kuras ietvaros prasītāji norāda, ka Komisija nav pienācīgi pamatojusi savu lēmumu tos vainot *WWTE* pret konkurenci vērsta rīcībā.
- 149 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 253. pantā prasītais pamatojums ir jāpielāgo attiecīgā akta būtībai un tam skaidri un nepārprotami jāatspoguļo iestādes — akta autores — argumentācija, lai ļautu ieinteresētajām personām noskaidrot veiktā pasākuma pamatojumu un kompetentajai tiesai īstenot pārbaudi. Pamatojuma prasība ir jāizvērtē, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus, tostarp akta saturu, izvirzīto motīvu būtību un akta adresātu vai citu personu, kuras šis akts skar tieši un individuāli, iespējamās intereses saņemt paskaidrojumus. Netiek prasīts, lai pamatojums precizētu visus atbilstošos faktiskos un tiesiskos apstākļus, jo jautājums, vai akta pamatojumā ir izpildītas EKL 253. panta prasības, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai šī panta formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas regulē attiecīgo jomu (skat.

Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval un Brink's France, Recueil*, I-1719. lpp., 63. punkts un tajā minētā judikatūra, un Pirmās instances tiesas 2006. gada 4. jūlija spriedumu lietā T-304/02 *Hoek Zoos/Komisija, Krājums*, II-1887. lpp., 58. punkts).

150 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, ja lēmums par EKL 81. panta piemērošanu attiecas uz vairākiem adresātiem un rada problēmu saistībā ar pārkāpuma inkriminēšanu, tajā ir jābūt ietvertam pietiekamam pamatojumam attiecībā uz katru no tā adresātiem, it īpaši tiem adresātiem, kuri saskaņā ar šī lēmuma noteikumiem ir atbildīgi par šo pārkāpumu (Pirmās instances tiesas 1994. gada 28. aprīļa spriedums lietā T-38/92 *AWS Benelux/Komisija, Recueil*, II-211. lpp., 26. punkts, un 2006. gada 27. septembra spriedums lietā T-330/01 *Akzo Nobel/Komisija, Krājums*, II-3389. lpp., 93. punkts).

151 Šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma daļas kopsavilkuma attiecībā uz tā adresātiem, kas norādīti šī sprieduma 25.–0. punktā, kā arī šī sprieduma 133.–146. punktā izmantotajiem konstatējumiem izriet, ka šajā lēmumā Komisija ir pietiekami motivējusi iemeslus, kādēļ tā nolēma vainot prasītājus *WWTE* izdarītajā pārkāpumā. Komisija, atsaucoties uz Tiesas un Pirmās instances tiesas judikatūru, ir arī izklāstījusi principus, kurus tā bija iecerējusi piemērot šo adresātu definēšanai. Attiecībā, konkrētāk, uz prasītājiem tā ir nošķirusi divus laikposmus — pirmo, kas ilga no 1995. gada līdz 1998. gada maijam, un otro — no 1998. gada maija līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumam. Attiecībā uz pirmo laikposmu Komisija pēc tam, kad bija norādījusi, ka *WWTE* bija pakļauts, pirmkārt, prasītāju un, otrkārt, tā prezidenta un divu viņa ģimenes locekļu kopīgai kontrolei, uzskatīja, ka tam bija pietiekami fakti pierādījumi, lai pierādītu, ka prasītāji reāli īstenoja izšķirošu kontroli pār *WWTE* rīcību, un izklāstīja šos pierādījumus. Attiecībā uz otro laikposmu Komisija ir norādījusi, ka prasītājiem pieder gandrīz viss (vairāku mēnešu garumā), pēc tam viss *WWTE* kapitāls un tādējādi ekskluzīva kontrole pār to. Turklāt tā uzskatīja, ka ir konstatēts, ka prasītāji reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE* komercpolitiku, šajā ziņā pamatojoties ne tikai uz pieņēmumu, kas izriet no visa (vai gandrīz visa) meitas sabiedrības kapitāla

turēšanas, bet arī no noteiktiem papildpierādījumiem, kas apstiprina šo pieņēmumu. Visbeidzot, Komisija uzskatīja, ka neviens no SCC tās atbildē uz paziņojumu par iebildumiem norādītajiem argumentiem neļāva izdarīt pretēju secinājumu.

152 Tādējādi pirmā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

Par šajā lietā Komisijas izmantotās metodes likumību un par otro pamatu

153 Metodes, ko Komisija ir izmantojusi šajā lietā, lai noteiktu, vai mātes sabiedrība ir vairojama meitas sabiedrības izdarītā pārkāpumā, kā aprakstīts šī sprieduma 134.–136., 140., 141. un 146. punktā, likumība ir jānovērtē, ņemot vērā EKL 81. panta 1. punktu un Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu.

154 Šajā ziņā pietiek tikai konstatēt, ka šī metode — neskarot jautājumu par to, vai tā ir tikusi pareizi piemērota prasītāju gadījumā (šis jautājums tiks pārbaudīts tālāk), — pilnībā atbilst tādiem principiem, kas šajā jautājumā ir noteikti judikatūrā un ir atgādīnāti šī sprieduma 122.–132. punktā.

155 Skaidrs, ka attiecībā uz īpašu gadījumu, kad mātes sabiedrībai pieder viss tās meitas sabiedrības, kura ir pārkāpusi Kopienų konkurences normas, kapitāls, Komisija, būdama piesardzīga, nav pamatojusies tikai uz judikatūrā noteikto pieņēmumu (skat. šī sprieduma 129. un 130. punktu), lai pierādītu, ka pirmā minētā faktiski īsteno izšķirošu ietekmi uz otrās komercpolitiku, bet ir arī ņēmusi vērā citus faktus, kas apstiprina šo [izšķirošās ietekmes] īstenošanu. Tomēr, šādi rīkojoties, Komisija ir tikai paugstinājusi prasīto pierādījumu līmeni, lai tā uzskatītu, ka ir pierādīts, ka ir izpildīts nosacījums par reālas izšķirošās ietekmes īstenošanu, pilnībā ievērojot ekonomiskās vienības pamatjēdzienu, kas ir pamatā judikatūrai par juridisko personu, kas veido vienu uzņēmumu, vainojamību pārkāpumos.

156 Visbeidzot, ir jānorāda, ka, ja lietā par pārkāpumu, kurā vaino vairākus atšķirīgus uzņēmumus, Komisija atbilstoši judikatūrā noteiktajam izmanto konkrētu metodi, lai noteiktu, vai vainojamas gan meitas sabiedrības, kuras ir galvenokārt izdarījušas šo pārkāpumu, gan to mātes sabiedrības, tai, izņemot īpašos apstākļos, šajā ziņā ir jāpamatojas uz vieniem un tiem pašiem kritērijiem attiecībā uz visiem šiem uzņēmumiem.

157 Komisijai ir pienākums ievērot vienlīdzīgas attieksmes principu, kurš saskaņā ar pastāvīgo judikatūru noteic, ka līdzīgas situācijas nevar aplūkot atšķirīgi un dažādas situācijas savukārt nevar aplūkot vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatojama (Tiesas 1984. gada 13. decembra spriedums lietā 106/83 *Sermid, Recueil*, 4209. lpp., 28. punkts; Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-311/94 *BPB de Eendracht/Komisija, Recueil*, II-1129. lpp., 309. punkts).

158 Jākonstatē, ka Komisija turklāt piekrīt šai nostājai, kad apstrīdētā lēmuma 384. apsvērumā norāda, ka, “ja konkrētie apstākļi, kas var likt [...] uzskatīt mātes sabiedrību par

atbildīgu par tās meitas sabiedrības rīcību, dažādos gadījumos var mainīties, nevar runāt par nediskriminācijas principa pārkāpumu tik ilgi, kamēr atbildības principi tiek piemēroti saskaņīgi”.

- 159 No šī sprieduma 137.–139. un 142.–145. punktā konstatētā izriet, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir piemērojusi vienus un tos pašus principus attiecībā uz visām attiecīgajām mātes sabiedrībām, lai noteiktu, vai tās ir vainojamas to meitas sabiedrību izdarītā pārkāpumā. Konkrētāk, pretēji tam, ko apgalvo prasītāji, nešķiet, ka tai šajā ziņā ir bijusi atšķirīga attieksme pret to situāciju, no vienas puses, un *Universal*, *Universal Leaf*, *Sepi* vai *Intabex*, no otras puses.
- 160 Tādējādi otrais pamats par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ir jānoraida kā nepamatots.

Par to, ka prasītāji un WWTE ir viena ekonomiskā vienība

- 161 Atliek pārbaudīt, vai Komisija attiecībā pret katru no prasītājiem ir pareizi piemērojusi šī sprieduma 134.–136., 140., 141. un 146. punktā izklāstītos kritērijus, lai secinātu, ka tie un *WWTE* ir viena ekonomiskā vienība, un tādējādi tos sauktu pie solidāras atbildības par pārkāpumu, kā arī par naudas soda samaksu, un norādītu tos kā apstrīdētā lēmuma adresātus. Vajadzības gadījumā turklāt ir jāpārbauda, vai prasītāju norādītie apsvērumi, kas norādīti šī sprieduma 74.–79. punktā, nostiprina to apgalvojumu, ka *WWTE* pārkāpuma laikā tirgū rīkojās autonomi.

- 162 Tieši tāpat, kā to dara Komisija apstrīdētajā lēmumā, ir jānošķir divi laikposmi — pirmais, kas sniedzas no 1996. gada 13. marta, datuma, kurā uzsāka darbību apstrādātāju aizliegtā vienošanās, līdz 1998. gada 5. maijam, un otrs, kas sniedzas no pēdējā minētā datuma līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanai.

Par laikposmu no 1996. gada 13. marta līdz 1998. gada 5. maijam

- 163 Starp lietas dalībniekiem nav strīda, un no lietas materiāliem — it īpaši no apstrīdētā lēmuma 388.–390. apsvērumā minētajiem pierādījumiem, kas norādīti šī sprieduma 34. punktā, — izriet, ka laikposmā no 1996. gada 13. marta līdz 1998. gada 4. maijam sabiedrību *WWTE* kopīgi kontrolēja, no vienas puses, *SCC* — ar *TCLT* un *SCTC* starpniecību — un, no otras puses, *WWTE* prezidents un divi viņa ģimenes locekļi.
- 164 Pretēji tam, ko apgalvo prasītāji, šāds gadījums nekādi neizslēdz, ka nosacījums par iespēju īstenot izšķirošu ietekmi uz meitas sabiedrības rīcību (skat. šī sprieduma 128. punktu) varētu tikt izpildīts. Konkrētāk, šajā nolūkā mātes sabiedrībai nav jābūt īstenojušai ekskluzīvu kontroli pār meitas sabiedrību.
- 165 Ja uzņēmumu kopīgi kontrolē divi vai vairāk citi uzņēmumi vai personas, šiem pēdējiem minētajiem uzņēmumiem vai personām ir iespēja īstenot izšķirošu ietekmi uz pirmo minēto uzņēmumu. Tomēr ar to nepietiek, lai tos vainotu konkurences tiesību

normu pārkāpumā, ko izdarījis to kopīgi kontrolētais uzņēmums, jo šādai vainojamībai jābūt izpildītam arī nosacījumam par izšķirošas ietekmes reālu īstenošanu (skat. šī sprieduma 128. punktu). Ja tā ir, dažādie uzņēmumi vai personas, kas īsteno kopīgu kontroli, var tikt saukti pie atbildības par to meitas sabiedrības pārkāpjošu rīcību, kā to parāda Pirmās instances tiesas 2006. gada 27. septembra spriedums lietā T-314/01 *Avebe*/Komisija (Krājums, II-3085. lpp.), kurā pēdējā minētā atzina par pamatotu Komisijas lēmumu, liekot divām sabiedrībām, kura katra 50% apmērā piedalās meitas sabiedrībā un kurām ir kopīgas pilnvaras komerciāli vadīt šo meitas sabiedrību, atbildēt par šīs meitas sabiedrības pārkāpjošu rīcību. Ja realitātē izrādītos, ka tikai viens no uzņēmumiem vai personām, kam ir kopīga kontrole, reāli īsteno izšķirošu ietekmi uz to meitas sabiedrības rīcību vai tas būtu jāpamato citiem īpašiem apstākļiem, Komisija šīs meitas sabiedrības izdarītā pārkāpumā solidāri var vainot tikai šo uzņēmumu vai personu.

¹⁶⁶ Katrā ziņā, kā to savos rakstveida iesniegumos pareizi norādījusi arī Komisija, ja lietā secinātu, ka laikposmā no 1996. gada 13. marta līdz 1998. gada 4. maijam prasītāji īstenoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību, tas noteikti nozīmētu, ka tie spēja to darīt.

¹⁶⁷ Galvenais atrisināmais jautājums tādējādi ir tas, vai apstrīdētajā lēmumā Komisijas norādītie pierādījumi juridiski pietiekami pierāda, ka attiecīgajā laikposmā prasītāji reāli īstenoja šādu ietekmi.

¹⁶⁸ Šajā ziņā uzreiz ir jānoraida arguments, uz kuru prasītāji balsta lielu daļu savas argumentācijas, par to, ka Komisija neesot pietiekami pierādījusi, ka tie deva norādījumus *WWTE* izdarīt pārkāpumu vai ka tie bija tieši iesaistīti pārkāpumā.

- 169 Kā jau tika norādīts šī sprieduma 127. punktā, ne pārkāpuma ierosināšanas saikne starp mātes sabiedrību un tās meitas sabiedrību, ne vēl jo vairāk pirmās minētās daļība šajā noziegumā, bet gan fakts, ka tās ir viens uzņēmums EKL 81. panta izpratnē, ļauj Komisijai adresēt lēmumu, ar kuru tiek uzlikts naudas sods, mātes sabiedrībai. Šī sprieduma 142. punktā izklāstīto iemeslu dēļ šo konstatējumu neapstrīd prasītāju norādītā apstrīdētā lēmuma 376. apsvēruma rindkopa (skat. šī sprieduma 59. un 82. punktu).
- 170 Ir arī jānoraida prasītāju arguments, ka izšķirošai ietekmei, kas jāīsteno mātes sabiedrībai, lai tai liktu atbildēt par tās meitas sabiedrības izdarītu pārkāpumu, ir jāattiecas uz darbībām, kas izriet no tās komercpolitikas *stricto sensu* un turklāt ir tieši saistītas ar šo pārkāpumu, šajā gadījumā — jēltabakas iegādi (skat. šī sprieduma 60., 69., 73. un 77. punktu).
- 171 Kā jau tika norādīts šī sprieduma 126. punktā, lai secinātu, vai meitas sabiedrība autonomā veidā nosaka savu rīcību tirgū, ir jāņem vērā visi atbilstošie pierādījumi par ekonomiskajām, organizatoriskajām un juridiskajām saitēm, kas vieno meitas sabiedrību ar mātes sabiedrību, kas varētu mainīties dažādos gadījumos un tādējādi nav izsmeļoši uzskaitāmi.
- 172 Pierādījumi, uz kuriem pamatojas Komisija apstrīdētajā lēmumā, lai secinātu, ka attiecīgajā laikposmā prasītāji reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību tirgū, ir uzskaitīti šī lēmuma 391. apsvērumā un ietilpst trīs dažādās kategorijās.

— Par V. funkcijām *Standard* grupā

- 173 Vispirms Komisija norāda uz konkrētiem pierādījumiem saistībā ar V. funkcijām *Standard* grupā.
- 174 Jākonstatē, kā arī prasītāji to ir norādījuši, atbildot uz tiem adresētu Komisijas informācijas pieprasījumu administratīvajā procesā, un kā tie ir apstiprinājuši savos rakstveida iesniegumos, V. vismaz kopš pārkāpuma laikposma sākuma bija viens no četriem *WWTE* valdes locekļiem. Šajā pašā atbildē prasītāji ir precizējuši, ka dažādos brīžos laikposmā, kas sākās 1989. gada 30. septembrī, V. bija valdes loceklis arī četrās citās *Standard* grupas meitas sabiedrībās, kas reģistrētas Itālijā un Grieķijā. Šīs norādes pilnībā saskan ar prasītāju apgalvojumu, kas izteikts atbildē uz paziņojumu par iebildumiem un atkārtots replikā, ka V. bija “pārstāvja loma Eiropā”, kas konkretizējās ar viņa klātbūtni šo dažādo meitas sabiedrību valdēs un atbilstoši kurai Eiropā viņam bija uzticēta “apstrādātās tabakas pārdošanas, izmantojot *SCC* starptautisko pārdošanas tīklu, koordinācija”.
- 175 Ir arī jānorāda, ka prasītāji neapstrīd Komisijas apgalvojumu apstrīdētā lēmuma 391. apsvērumā, ka V. bija “vispārēja atbildība par [*Standard*] grupas darbībām Eiropā”. Tās tikai norāda, pirmkārt, ka V. situācija nav salīdzināma ar to vadītāju situāciju, uz kuriem attiecas šī sprieduma 64. punktā minētais spriedums lietā *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija, kādēļ Komisija nevar izmantot argumentus no šī sprieduma, un, otrkārt, šis apgalvojums ir ļoti vispārīgs un nepierāda, ka *SCTC* būtu devis norādījumus *WWTE* rīkoties pretēji konkurencei. Ir jāpiebilst, ka prasības pieteikumā prasītāji paši atsauca uz V. kā uz “atbildīgo vadītāju par grupas darbību Eiropā”.

- 176 Savos rakstveida iesniegumos prasītāji turklāt neapstrīd Komisijas apgalvojumu apstrīdētā lēmuma 391. apsvērumā, ka *V.* rīkojās kā *SCC* pārstāvis un “atbildēja par sakariem starp *WWTE* un tās mātes sabiedrībām”. Tie vēlreiz norāda, ka šis apgalvojums ir ļoti vispārīgs un nepierāda, ka tie būtu devuši norādījumus *WWTE* rīkoties pretēji konkurencei.
- 177 Ir skaidrs, ka *V.* nodarbināja nevis kāds no prasītājiem, bet gan *SCTL* – 100% *SCTC* meitas sabiedrība —, un viņš nebija norādīts *SCC* “corporate directors” vai “corporate officers” sarakstā, ko pēdējā minētā nosūtīja Komisijai administratīvajā procesā. Nemainīgs tomēr paliek tas, ka funkcijas un pienākumi, ko viņš veicis *Standard* grupā, bija ļoti augsta līmeņa, it īpaši ciktāl tas attiecās uz vienu no galvenajām šīs grupas darbības nozarēm un visu Eiropas teritoriju.
- 178 *V.* lomas nozīmi *Standard* grupā vēlreiz uzsver fakts, ka *SCC* gada pārskatos no 1999. līdz 2001. gadam viņš ir norādīts kā šīs sabiedrības tabakas nozares “viceprezidents un Eiropas reģionālais direktors”. Prasītāju apgalvojums, ka patiesībā šāds nosaukums nepastāvēja un tika piešķirts *V.* tikai tādēļ, lai uzlabotu viņa tēlu, nešķiet ticams.
- 179 Ņemot vērā šos dažādos pierādījumus, *V.* varēja tikt saprātīgi uzskatīts par piederošu pie *Standard* grupas vadības. Tādējādi Komisija pamatoti uzskatīja, ka pastāv tieša saikne starp šīs grupas galveno mātes sabiedrību — šajā gadījumā *SCC* — un *V.*
- 180 Šis apstāklis, papildinot faktu, ka *V.* bija viens no četriem *WWTE* valdes locekļiem, ir spēcīga norāde par *SCC* izšķirošas ietekmes īstenošanu uz *WWTE* rīcību tirgū.

— Par *WWTE* valdes 1996. gada 25. un 26. marta sēdes protokolu

- 181 Otrkārt, Komisija balstās uz *WWTE* valdes 1996. gada 25. un 26. marta sēdes protokolu, kas tika sagatavots gan spāņu, gan angļu valodā.
- 182 Šajā ziņā ir jānorāda, ka no atsevišķām šī protokola rindkopām, kas atrodamas 2. punktā ar nosaukumu “Valdes sēžu procedūra”, izriet, ka attiecīgajā sēdē divi no *Standard* grupas ieceltajiem *WWTE* valdes locekļiem uzstāja, ka šī sabiedrība nevar rīkoties neatkarīgi no *SCTC*. *V.* norādīja, ka, lai gan *WWTE* ir pašai “sava identitāte/organizācija”, tā ir “arī *SCTC* meitas sabiedrība” un tādējādi tai bija “jārespektē *SCTC* kultūra”. *C.* savukārt uzsvēra, ka, “lai gan visiem [*WWTE*] valdes locekļiem [bija] pilnvaras un pienākumi, viņiem [nebija] brīvības visos savos lēmumos un viņiem [bija] jākonsultējas daudzos gadījumos ar *SCTC* augstākajām instancēm”.
- 183 No protokola citām rindkopām izriet, ka attiecībā uz virkni jautājumu vai izdevumu *WWTE* bija jākonsultējas ar *SCTC* vai jāsāņem tā iepriekšēja piekrišana.
- 184 Tā, pirmkārt, 3. punktā ar nosaukumu “Pārdošanas procedūras” ir norādīts, ka “neviens tabakas daudzums nevar tikt eksportēts bez formulāra ar diviem parakstiem, kura formātu noteiks pēc [*F.*, vienas no uz *WWTE* valdes sēdi uzaicinātajām personām, vizītes Godalmingā [*SCTC* darbības vietā Apvienotajā Karalistē] šajā nedēļā”, un ka “[šo] formulāru būs jāaizpilda [*D.*, vienam no *WWTE* valdes locekļiem,] pēc visu atbilstošo datu pārbaudes no [*A.*] puses Godalmingā”.

185 Otrkārt, attiecībā uz ilgtermiņa finansējumu tajā ir norādīts šādi: “Šobrīd esam ierobežoti, jo nevaram komerciāli ieķīlāt aktīvus atbilstoši *SCTC* norādījumiem.” Ir arī norādīts, ka *F.* ieradīsies Godalmingā, lai pārbaudītu šo jautājumu tostarp kopā ar *M.* Jāprecizē, ka pārkāpuma laikposmā pēdējais minētais bija viens no “corporate officers” un *SCC* viceprezidentiem, kā arī tās kases turētājs.

186 Treškārt, protokola 10. punktā esošajā tabulā ir uzskaitīta virkne investīciju projektu, kam nepieciešama “*SCTC* galīgā piekrišana”. Attiecībā uz vissvarīgāko projektu, šajā gadījumā jaunās noliktavas būvniecību, *V.* un *M.* ir norādījuši, ka “varētu būt ļoti sa-režģīti saņemt šo izdevumu apstiprinājumu no *SCTC* nākamā finanšu gada laikā”. Šajā pašā 10. punktā ir norādīts, ka *SCTC*, “ņemot vērā šī projekta tūlītējo nepieciešamību, varētu ļoti ātri apstiprināt” investīciju saistībā ar “pivots” pārcelšanu no vienas vietas uz citu.

187 Šī sprieduma 182.–186. punktā atkārtotie pierādījumi ir būtiskas norādes par reālu *SCTC* izšķirošas ietekmes izmantošanu uz *WWTE* rīcību tirgū. Prasītāju apgalvojums, ka ar *SCTC* konsultējās — un tam bija jādod sava piekrišana — tikai attiecībā uz jautājumiem, kas neskāra jēltabakas iegādi — proti, tostarp apstrādātās tabakas pārdošana —, ir nebūtisks šī sprieduma 170. un 171. punktā izklāstīto motīvu dēļ. Attiecībā uz to apgalvojumu, ka *SCTC* iepriekšēja atļauja tika prasīta ārkārtas izdevumu gadījumā, tas nav pamatots ar faktiem, jo protokola 10. punktā esošajā tabulā ir norādīti investīciju projekti, kuru izmaksas sniedzās no 1 220 līdz 1 056 911 ASV dolāru (USD), starp kurām bija tik nelielas summas kā USD 4 800, 5 600 vai 6 504.

188 Šī sprieduma 187. punktā izklāstīto secinājumu nostiprina citas attiecīgajā protokolā esošas norādes. Tā, pirmkārt, no tā 4. punkta izriet, ka ētikas kodeksu, kas bija

jāievēro *SCTC* personālam, bija paredzēts piemērot arī *WWTE* personālam, ņemot vērā, ka pēc atsevišķiem *WWTE* paustiem iebildumiem tika nolemts to iztulkot no angļu valodas spāņu valodā. Otrkārt, no protokola 7. punkta izriet, ka *WWTE* valde pārbaudīja *SCTC* ekonomisko un komerciālo situāciju.

- ¹⁸⁹ Ir arī jānorāda, ka attiecīgajā protokolā ir norādīts, ka *WWTE* valdei bija jāsatavo jēltabakas iegādes stratēģija 1996. gada ražai Spānijā. Šajā ziņā tajā ir skaidri norādīts par apstrādātāju aizliegtās vienošanās sanākumi 1996. gada 13. martā Madridē šādiem vārdiem:

“Pirms dažām dienām Madridē notika tikšanās ar visu uzņēmumu pircēju piedalīšanos, lai censtos panākt vairākas vienošanās par līgumu noslēgšanas stratēģiju [1996.] gada ražai. Ļoti saspilētā atmosfērā vienīgās noslēgtās mutvārdu vienošanās bija:

- 1) minimālā cena 3 [Spānijas pesetas (ESP)]/kg *FCV* [*flue cured Virginia*];
- 2) tika atklātas katras sabiedrības iecerētās vidējās cenas.

Diemžēl nevarēja panākt vienošanos par Spānijas tabakas sadali četru uzņēmumu pircēju starpā.”

190 Tādējādi šķiet, ka *Standard* grupas pārstāvji, kas bija *WWTE* valdē, bija informēti par apstrādātāju aizliegtās vienošanās darbībām. Turklāt, kā tiks detalizēti izklāstīts šī sprieduma 192. un 193. punktā, no citiem pierādījumiem Komisijas lietas materiālos izriet, ka *V.* bija personiski informēts ārpus *WWTE* valdes sanāksmēm par šīs aizliegtās vienošanās noteiktiem aspektiem. Starp lietas dalībniekiem nav strīda, ka šie pārstāvji nekad nav paiduši savus iebildumus pret šīm darbībām un ka *SCC* — par spīti riskam tikt sauktai pie atbildības vai atbildēt saskaņā ar trešo personu prasījumiem atļūdzināt kaitējumu, kam tā sevi pakļāva, šādi rīkojoties, — attiecībā pret *WWTE* nav noteikusi nevienu pasākumu, kas paredzēts, lai kavētu saukšanu pie atbildības par tās dalību pārkāpumā. Komisija varēja arī leģitīmi no tā secināt, ka *SCC* klusējot piekrita šādai dalībai, un uzskatīt, ka šāda veida rīcība bija papildu norāde izšķirošas ietekmes īstenošanai uz tās meitas sabiedrības rīcību.

— Par *WWTE* prezidenta telefaksa sūtījumiem, kas adresēti *V.*

191 Treškārt, Komisija norāda uz četriem telefaksa sūtījumiem, kurus *WWTE* prezidents *S.* ir adresējis *V.*

192 Pirmajā no šiem telefaksa sūtījumiem, kas datēts ar 1996. gada 28. oktobri un nosūtīts *SCTC V.* ievēribei, *S.* informē pēdējo minēto tostarp par tabakas iegādes rezultātu 1996. tirdzniecības gadā un par vidējām cenām, ko maksājis katrs no Spānijas apstrādātājiem, viņam nosūtot arī detaļas par atsevišķiem apstrādātāju aizliegtās vienošanās aspektiem. Otrajā telefaksa sūtījumā, kas datēts ar 1997. gada 6. oktobri un tika nosūtīts “Standard Commercial — UK” — kas visai ticami uzskatāma par norādi uz *SCTC*, kura darbojās Apvienotajā Karalistē (skat. šī sprieduma 184. punktu) un bija mātes sabiedrība, kas nodarbināja *V.* (skat. šī sprieduma 177. punktu) —, *S.* sniedz detalizētu informāciju par sanāksmi, kas notika starp *WWTE*, *Cetarsa* un *Agroexpansión* iepriekšējā septembra beigās un kurā šīs sabiedrības vienojās apmainīties ar informāciju

par jēltabakas iegādes cenām un daudzumiem. Ar trešo telefaksa sūtījumu, kas datēts ar 1997. gada 8. oktobri un tika nosūtīts "Standard Commercial — UK", S. nosūta V. kādas vēstules kopiju, ko viņš tajā pašā dienā nosūtīja *Cetarsa* prezidentam un kurā viņš sūdzas, ka pēdējā minētā neievēro apstrādātāju noslēgtās vienošanās par cenām. Visbeidzot, ceturtajā telefaksa sūtījumā, kas datēts ar 1997. gada 10. oktobri un tika nosūtīts "Standard Commercial — UK", S. sniedz norādes par apstrādātāju iegādātiem jēltabakas daudzumiem un par samaksātajām cenām.

- ¹⁹³ Šī sprieduma 190. punktā izklāstīto iemeslu dēļ fakts — kuru prasītāji turklāt neapstrīd —, ka *WWTE* prezidents personiski informēja V. par apstrādātāju aizliegtās vienošanās dažādiem aspektiem, leģitīmi varēja tikt uzskatīts par papildu norādi, ka *SCC* īstenoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību.

— Secinājumi, kas attiecas uz laikposmu no 1996. gada 13. marta līdz 1998. gada 5. maijam

- ¹⁹⁴ No šī sprieduma 173.–193. punktā norādītajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija juridiski pietiekami ir pierādījusi, ka laikposmā no 1996. gada 13. marta līdz 1998. gada 4. maijam *SCC* un *SCTC* reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību.

- ¹⁹⁵ Savukārt ir jākonstatē, kā to pareizi uzsver prasītāji, ka neviens no pierādījumiem, kurus Komisija norādījusi apstrīdētajā lēmumā, neļauj uzskatīt, ka *TCLT* — kura, kā uzskata prasītāji, ir sabiedrība bez savas darbības, kuras dalība *WWTE* ir tikai

finansiāla, — šajā laikposmā reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību tirgū. Šie pierādījumi attiecas tikai uz *SCC* un *SCTC*.

¹⁹⁶ Attiecībā uz apstākli, ka *TCLT* bija galvenā *WWTE* kliente laikā no 1996. līdz 1999. gadam, Vispārējā tiesa to neņems vērā, jo tikai aizstāvības rakstā Komisija to norāda pirmo reizi, lai censtos *TCLT* piedēvēt atbildību par tās meitas sabiedrības pārkāpjošo rīcību. Turklāt no *WWTE* valdes 1996. gada 25. un 26. marta sēdes protokola izriet, ka tikai grāmatvedības un nodokļu iemeslu dēļ *WWTE* iegādātā apstrādātā tabaka tika piedēvēta *TCLT*: “Iepriekš [*WWTE* nosūtīja rēķinus par šīm iegādēm *TCLT*], lai *WWTE* grāmatvedībā reģistrētu peļņu.” *TCLT* netika piegādāta apstrādātā tabaka. Katrā ziņā šis apstāklis, lai gan tas varētu norādīt, ka *TCLT* bija ieinteresēta *WWTE* komercpolitikā, nav pietiekams, lai pats par sevi pierādītu, ka tā reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz pēdējā minētā rīcību.

¹⁹⁷ No tā izriet, ka Komisijai nebija pamata vainot *TCLT* *WWTE* pārkāpjošā rīcībā laikposmā no 1996. gada 13. marta līdz 1998. gada 4. maijam, ne arī tādējādi likt tai solidāri atbildēt par naudas soda samaksu attiecībā uz šo laikposmu.

Par laikposmu no 1998. gada 5. maija līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanai

- 198 Ņemot vērā apstrīdētā lēmuma 393. apsvērumā minētos pierādījumus (skat. pirmos trīs ievilkumus šī sprieduma 38. punktā), var uzskatīt, ka prasītājiem piederēja gandrīz viss *WWTE* kapitāls laikā no 1998. gada 5. maija līdz 1998. gada oktobrim un viss šis kapitāls no pēdējā minētā datuma līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumam.
- 199 Šo papildina fakts, ka kopš 1998. gada 5. maija prasītājiem pieder vairākums [bal-su], kas prasīts *WWTE* dalībnieku sapulces lēmumu pieņemšanai (apstrīdētā lēmuma 394. apsvērumā), un ka *WWTE* valdē ir divi jauni locekļi, kurus iecēlusi *WWTE* dalībnieku sapulce, aizstājot locekļus, kuri pārstāvēja iepriekšējos mazākuma akcionārus.
- 200 Ņemot vērā šī sprieduma 198. un 199. punktā izklāstītos pierādījumus, ir skaidrs, ka kopš 1998. gada 5. maija prasītāji spēja īstenot izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību. Turklāt savos rakstveida iesniegumos prasītāji skaidri atzīst šo faktu.
- 201 Tādējādi ir jāpārbauda, vai attiecībā uz laikposmu no 1998. gada 5. maija līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumam bija izpildīts nosacījums par reālu izšķirošas ietekmes īstenošanu attiecībā uz katru no prasītājiem, kā to apgalvo Komisija.
- 202 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, aizstāvējusi citu tēzi savos rakstveida iesniegumos (skat. šī sprieduma 105. punktu), Komisija pēc Vispārējās tiesas uzdota rakstveida jautājuma

atzina, ka apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz meitas sabiedrībām, kuras 100% kontrolēja to mātes sabiedrības, tā ir izvēlējusies neaprobežoties ar šī sprieduma 129., 130. un 140. punktā izklāstīto pieņēmumu, lai pēdējās minētās sauktu pie atbildības par šo meitas sabiedrību izdarīto pārkāpumu, bet ņemusi vērā arī papildu pierādījumus, kas pierāda reālu izšķirošas ietekmes īstenošanu (skat. šī sprieduma 118. un 147. punktu). No apstrīdētā lēmuma dažādiem apsvērumiem izriet, ka tieši tāda bija pieeja, kuru Komisija bija iecerējusi ievērot šajā lietā (skat. šī sprieduma 141.–145. punktu).

- ²⁰³ Tādējādi ir jāpārbauda, vai Komisijas norādītie pierādījumi apstrīdētajā lēmumā juridiski pietiekami pierāda, ka attiecīgajā laikposmā prasītāji īstenoja reālu izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību. Šie pierādījumi ir norādīti apstrīdētā lēmuma 396. un 398. apsvērumā, kā arī šī lēmuma 313. un 314. zemsvītras piezīmē.

— Par *V.* lomu audzēšanas līgumu noslēgšanā

- ²⁰⁴ Pirmais Komisijas norādītais pierādījums ir fakts, kas norādīts apstrīdētā lēmuma 396. apsvērumā, ka kopš 1998. gada *V.* “ir loma [...] to audzēšanas līgumu noslēgšanā, kurus *WWTE* noslēdzis ar ražotāju apvienībām”. Apstrīdētā lēmuma 313. zemsvītras piezīmē šajā ziņā ir atsauce uz *SCTC* izpilddirektoru komitejas memorandu saistībā ar “Spānijas ilgtermiņa piegādes līgumiem”, kas datēts ar 1998. gada sākumu.

205 Ir jākonstatē, ka šī memoranda faktiskais mērķis bija dot atļauju *V.* — norādot uz viņu kā “Eiropas reģionālo vadītāju” — “slēgt piegādes līgumus ar audzētājiem tabakas piegādei [*WWTE*]”. Šis pats dokuments sniedz ļoti precīzas norādes par nosacījumiem, ar kādiem *V.* varēja noslēgt šos līgumus, un, konkrētāk, par iegādes apjomiem, iegādes cenu, kvalitātes bonusu un avansiem, kas varētu tikt piešķirti ražotājiem, kā arī par “avansu garantijām”, kas varētu tikt prasītas no pēdējiem minētiem.

206 Papildus tam, ka memorands ir pretrunā prasītāju apgalvojumam, ka *V.* nodarbojās tikai ar apstrādātās tabakas pārdošanu, tas skaidri pierāda, ka *SCTC* bija aktīva loma *WWTE* jēltabakas iegādes politikā un tādējādi tas reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz šīs pēdējā minētā rīcību tirgū.

207 Šis memorands ļauj arī pierādīt, ka *SCC* reāli īstenoja šādu ietekmi. Šajā ziņā, pirmkārt, ir jākonstatē, ka tas bija jāparaksta *H.*, kurš bija šīs sabiedrības prezidents un prezidents ģenerāldirektors, un *C.*, kurš bija viens no tās izpilddirektoru komitejas trim locekļiem. Otrkārt, *V.* — kuram arī bija dotas pilnvaras noslēgt atsevišķus jēltabakas piegādes līgumus — šajā laikā vēl arvien vienlaikus bija *WWTE* valdes loceklis un tieši saistīts ar *SCC*, kurā tas bija viens no viceprezidentiem (skat. šī sprieduma 174.–179. punktu).

208 Šiem secinājumiem nav pretrunā prasītāju arguments, ka pārkāpumi, par kuriem ir apstrīdētais lēmums, attiecas tikai uz viena gada audzēšanas līgumiem, kamēr līgumi, kas norādīti *SCTC* izpilddirektoru komitejas 1998. gada memorandā, bija trīs un vairāk gadus ilgi. Lai mātes sabiedrību sauktu pie atbildības par meitas sabiedrības pārkāpjošu rīcību, nevajag pierādījumu, ka mātes sabiedrība ietekmē savas meitas

sabiedrības politiku noteiktā jomā, uz kuru attiecas pārkāpums (skat. šī sprieduma 170. un 171. punktu).

209 Šī sprieduma 168. un 169. punktā izklāstīto iemeslu dēļ nav arī būtisks prasītāju arguments, ka Spānijas ilgtermiņa piegādes līgumi nepierāda, ka tie ir devuši norādījumus *WWTE* izdarīt pārkāpumu.

— Par *WWTE* rokasgrāmatu

210 Otrs Komisijas norādītais pierādījums ir fakts, kurš atkārtots apstrīdētā lēmuma 398. apsvērumā, ka *WWTE* rokasgrāmatā ir paredzēts, ka “prezidents kopā ar pārdošanas direktoru ir tieši atbildīgi par līgumu [noslēgšanas procesu] saskaņā ar mātes sabiedrības, kura martā apstiprina budžetu katram gadam, iepriekšēju atļauju”.

211 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka saskaņā ar pašu prasītāju sniegtajiem paskaidrojumiem, piemērojot šo noteikumu, *SCTC* ir jāatļauj, apstiprinot *WWTE* gada budžetu un pirms līgumu noslēgšanas procedūras uzsākšanas, maksimālie jēltabakas daudzumi, ko pēdējais minētais var iegādāties Spānijā (skat. šī sprieduma 73. punktu). Citiem vārdiem sakot, *SCTC* ir jāapstiprina budžets jēltabakas iegādei, pirms *WWTE* var uzsākt līgumu noslēgšanas procedūru. Šis apstāklis skaidri apstiprina, ka *SCTC* īstenoja reālu izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību tirgū.

- 212 Attiecībā uz prasītāju argumentu, ka *WWTE* rokasgrāmatai nav pierādījuma vērtības attiecībā uz laikposmu no 1998. gada 5. maija līdz 2000. gadam, jo tā ir datēta tikai ar 2000. gadu, pietiek tikai norādīt, ka šī rokasgrāmata ir pierādījums, kas papildina šī sprieduma 204. punktā minēto *SCTC* izpilddirektoru komitejas memorandu V., kas jau pierāda *WWTE* komerciautonomijas neesamību kopš 1998. gada (skat. šī sprieduma 206. un 207. punktu).
- 213 Visbeidzot, attiecībā uz prasītāju argumentu, ka *WWTE* rokasgrāmata nepietiekami pierāda, ka *SCTC* ir devis norādījumus pēdējam minētajam rīkoties pret konkurenci vērsta veidā, tas ir jānoraida to pašu motīvu dēļ, kas izklāstīti šī sprieduma 168. un 169. punktā.

— Par *WWTE* valdes 2000. gada 20. janvāra sēdes protokolu

- 214 Trešais pierādījums, ko Komisija norāda apstrīdētajā lēmumā, ir fakts, kas norādīts tā 314. zemsvītras piezīmē, ka no *WWTE* valdes 2000. gada 20. janvāra sēdes protokola izriet, ka šīs sabiedrības darbības programma 2001. nodokļu gadam tika apstiprināta “ar iespējamiem grozījumiem, ko ierosinājusi mātes sabiedrība”, proti, saskaņā ar prasītāju norādēm, *SCTC*.
- 215 Šis pierādījums apstiprina, ka *SCTC* reāli īstenoja izšķirošu ietekmi uz *WWTE* rīcību.

²¹⁶ Ir jānorāda, ka šī sprieduma 214. punktā minētajā protokolā ir citas norādes, kas pierāda, ka *WWTE* komercpolitiku kontrolēja atsevišķas tā mātes sabiedrības. Tā tajā ir norādīts, ka “*V.* [bija] apstiprinājis, ka viņš apņemas nosūtīt audzēšanas plānu uz *Vilsonu* [proti, vietu, kur bija *SCC* un *SCTC* juridiskā adrese] un viņš ticēja, ka tas tiktu apstiprināts martā”.

— Secinājums par laikposmu no 1998. gada 5. maija līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumam

²¹⁷ No šī sprieduma 204.–216. punktā minētajiem pierādījumiem kopsakarā ar to, ka *SCC* un *SCTC* piederēja gandrīz viss un pēc tam viss *WWTE* kapitāls minētajā laikposmā, izriet, ka Komisija juridiski pietiekami pierādīja, ka šajā laikposmā abas pirmās minētās sabiedrības reāli istenoja izšķirošu ietekmi uz trešās minētās sabiedrības rīcību.

²¹⁸ Savukārt ir jākonstatē, kā to pareizi norāda prasītāji, ka neviens no Komisijas apstrīdētajā lēmumā norādītajiem pierādījumiem neļauj uzskatīt, ka laikposmā no 1998. gada 5. maija līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumam *TCLT* reāli istenoja šādu ietekmi. Šajā ziņā Komisija nevarēja balstīties tikai uz faktu, ka *TCLT* piederēja viss *WWTE* kapitāls, jo tādējādi *TCLT* tiktu diskriminēta attiecībā pret *Intabex* (skat. šī sprieduma 143. punktu), kā arī pret *Universal* un *Universal Leaf* (skat. šī sprieduma 142. punktu).

²¹⁹ No tā izriet, ka Komisijai nebija pamata saukt *TCLT* pie atbildības par *WWTE* pārkāpjošo rīcību attiecībā uz šī sprieduma 218. punktā norādīto laikposmu, ne arī tādējādi likt tai solidāri atbildēt par naudas soda samaksu attiecībā uz šo pašu laikposmu.

Par prasītāju norādītajiem argumentiem, lai pierādītu, ka pārkāpuma laikposmā *WWTE* tirgū rīkojās autonomi

- 220 Prasītāji apgalvo, ka šī sprieduma 75.–79. punktā norādītie pierādījumi pierāda, ka pārkāpuma laikā *WWTE* bija “lielākoties” autonomas no *SCTC* un tam bija “gandrīz pilnīga” autonomija no *SCC* un *TCLT*.
- 221 Tā kā ir nospriests, ka *TCLT* nevarēja tikt saukta pie atbildības par *WWTE* pārkāpjošu rīcību (skat. šī sprieduma 195.–197., 218. un 219. punktu), nav vairs jāpārbauda šis jautājums attiecībā uz *TCLT*.
- 222 Pirmkārt, ir jākonstatē, ka fakts, ka meitas sabiedrībai ir pašai sava vietējā vadība un pašai savi līdzekļi, nepierāda, ka tā definē savu rīcību tirgū autonomi no tās mātes sabiedrībām. Tā šajā lietā, lai gan ir skaidrs, ka *WWTE* bija šādā situācijā, nemainīgs paliek tas, ka tam bija jāsaņem iepriekšējs atzinums vai piekrišana no *SCTC* attiecībā uz virkni jautājumu un izdevumu (skat. šī sprieduma 183.–187. punktu), ka tā prezidents nevarēja uzsākt jēltabakas pirkuma līgumu noslēgšanas procedūru, pirms *SCTC* bija apstiprinājis atbilstošo budžetu (skat. šī sprieduma 210. un 211. punktu), un ka *SCC* un *SCTC* bija aktīva loma tā jēltabakas iegādes stratēģijā (skat. šī sprieduma 204.–207. punktu).
- 223 Otrkārt, attiecībā uz apgalvojumu, ka jēltabakas iegāde bija *WWTE* ekskluzīvā atbildībā, ir jānorāda, kā prasītāji paši atzīst un kā jau tika izklāstīts šī sprieduma 210. un 211. punktā, ka *SCTC* bija jāapstiprina jēltabakas iegādes budžets, vēl pirms sāktu līgumu noslēgšanas procedūru. Tādējādi ir skaidrs, ka *WWTE* nebija autonomas

jēltabakas iegādes jautājumā. Katrā ziņā meitas sabiedrības autonomija nav vērtējama, tikai ņemot vērā preces tirgu, kurā pārkāpums tika izdarīts.

- 224 Treškārt, to pašu motīvu dēļ, kas izklāstīti šī sprieduma 222. un 223. punktā, prasītāji nevar iedarbīgi atsaukties uz faktu, ka *Standard* grupai ir decentralizēta struktūra. Attiecībā uz to apgalvojumu, ka *WWTE* darbības ir tikai pilnībā nenozīmīga *Standard* grupas darbību daļa, tas pats par sevi nepierāda, ka *SCC* un *SCTC* bija atstājis *WWTE* autonomiju savas rīcības definēšanā tirgū.
- 225 No iepriekš minētā izriet, ka ar prasītāju norādītajiem pierādījumiem nevar pierādīt, ka pārkāpuma laikā *WWTE* tirgū darbojās autonomi.

Secinājums

- 226 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija pamatoti sauca pie atbildības *SCC* un *SCTC* par *WWTE* izdarīto pārkāpumu un tādējādi lika tiem solidāri atbildēt par naudas soda samaksu, un norādīja tos kā apstrīdētā lēmuma adresātus.
- 227 Savukārt Komisijai nebija pamata nonākt pie šāda paša secinājuma attiecībā uz *TCLT*, un tas attiecas uz visu pārkāpuma laikposmu.

- 228 Tādējādi apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, ciktāl tas attiecas uz *TCLT*.

229 Šī daļējā atcelšana neietekmē naudas soda summu, par kuras samaksu *SCC* un *SCTC* paliek solidāri atbildīgi. Konkrētāk, pretēji tam, ko norāda prasītāji replikā, šāda atcelšana neietekmē reizinātāju 1,5, ko Komisija piemēroja *WWTE* noteiktā naudas soda sākumsummai, lai nodrošinātu naudas sodam pietiekami atturošu iedarbību (apstrīdētā lēmuma 423. apsvērumš), jo šis koeficients tika noteikts, ņemot vērā *SCC*, kas ir ekonomiskās vienības, pie kuras pieder *WWTE*, priekšgalā, kopējo apgrozījumu. Pretēji tam, ko replikā apgalvo arī prasītāji, šī daļējā atcelšana neietekmē arī piemēroto 50 % paaugstinājumu *WWTE* uzliktā naudas soda sākumsummai sakarā ar pārkāpuma ilgumu (apstrīdētā lēmuma 432. un 433. apsvērumš). Fakts, ka *TCLT* nevar tikt saukta pie atbildības par pārkāpumu, nekādi neietekmē pārkāpuma ilgumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

230 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Atbilstoši tā paša panta 3. punkta pirmajai daļai, ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Vispārējā tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala.

231 Tā kā prasība lietā tika daļēji apmierināta, Vispārējā tiesa, taisnīgi izvērtējot lietas apstākļus, nolemj, ka prasītāji sedz divas trešdaļas savu tiesāšanās izdevumu un atlīdzina divas trešdaļas Komisijas tiesāšanās izdevumu un ka Komisija sedz vienu trešdaļu savu tiesāšanās izdevumu un atlīdzina vienu trešdaļu prasītāju tiesāšanās izdevumu.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (ceturtnā palāta)

nospriež:

- 1) **atcelt Komisijas 2004. gada 20. oktobra Lēmumu C(2004) 4030, galīgā redakcija, saistībā ar EK līguma 81. panta 1. punktā izklāstīto procesu [EKL 81. panta piemērošanas procedūru] (Lieta COMP/C.38.238/B.2 — Jēltabaka — Spānija), ciktāl tas attiecas uz *Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd*;**
- 2) **pārējā daļā prasību noraidīt;**
- 3) ***Alliance One International, Inc., Standard Commercial Tobacco Co., Inc. un Trans-Continental Leaf Tobacco* sedz divas trešdaļas savu tiesāšanās izdevumu un atlīdzina divas trešdaļas Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumu, Komisija sedz vienu trešdaļu savu tiesāšanās izdevumu un atlīdzina vienu trešdaļu prasītāju tiesāšanās izdevumu.**

Czúcz

Labucka

O'Higgins

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2010. gada 27. oktobrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture	II - 5336
1. Prasītāji un administratīvā procedūra	II - 5336
2. Apstrīdētais lēmums	II - 5339
3. Apstrīdētā lēmuma adresāti	II - 5342
Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi	II - 5349
Juridiskais pamatojums	II - 5351
1. Lietas dalībnieku argumenti	II - 5352
2. Vispārējās tiesas vērtējums	II - 5369
Ievada apsvērumi par mātes sabiedrības vainojamību meitas sabiedrības pārkāp- jošā rīcībā	II - 5369
Par Komisijas izmantotajiem kritērijiem apstrīdētajā lēmumā, lai vainotu mātes sabiedrību tās meitas sabiedrības izdarītā pārkāpumā	II - 5373
Par pirmā pamata otro daļu	II - 5377
Par šajā lietā Komisijas izmantotās metodes likumību un par otro pamatu	II - 5379
Par to, ka prasītāji un <i>WWTE</i> ir viena ekonomiskā vienība	II - 5381
Par laikposmu no 1996. gada 13. marta līdz 1998. gada 5. maijam	II - 5382
— Par <i>V.</i> funkcijām <i>Standard</i> grupā	II - 5385
— Par <i>WWTE</i> valdes 1996. gada 25. un 26. marta sēdes protokolu	II - 5387
	II - 5403

— Par <i>WWTE</i> prezidenta telefaksa sūtījumiem, kas adresēti <i>V.</i>	II - 5390
— Secinājumi, kas attiecas uz laikposmu no 1996. gada 13. marta līdz 1998. gada 5. maijam	II - 5391
Par laikposmu no 1998. gada 5. maija līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanai	II - 5393
— Par <i>V.</i> lomu audzēšanas ligumu noslēgšanā	II - 5394
— Par <i>WWTE</i> rokasgrāmatu	II - 5396
— Par <i>WWTE</i> valdes 2000. gada 20. janvāra sēdes protokolu	II - 5397
— Secinājums par laikposmu no 1998. gada 5. maija līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumam	II - 5398
Par prasītāju norādītajiem argumentiem, lai pierādītu, ka pārkāpuma laikposmā <i>WWTE</i> tirgū rikojās autonomi	II - 5399
Secinājums	II - 5400
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 5401